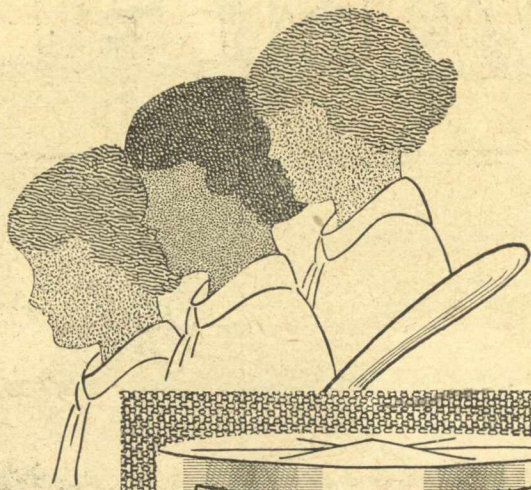

ΕΘΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ΣΚΥΡΙΑΝΟΙ

**SHAMPOO
ELIDA**

**CRÈMES
ELIDA**

ΒΑΦΕΤΕ ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΣΑΣ ΜΟΝΑΙ ΣΑΣ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑΣ ΒΑΦΑΣ **ARTI**

**167
ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΙ**
ὁδόντων πραγματοποι-
οῦνται με ἓνα σωληνά-
ριον ὁδοντόκρεμας
ΚΟΛΥΝΟΣ
δηλαδή δύο φορές πε-
ρισσότερον τοῦ συνή-
θους ἀριθμοῦ χρήσεως
ΚΟΛΥΝΟΣ
ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ

202

**ΘΕΛΕΤΕ
ΝΑ ΚΑΜΕΤΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ ;**
Νὰ βάψετε μόνη σας τὰ πε-
ρυσινὰ σας φορέματά σας με γε-
μανικὰς βαφὰς μάρκας
ARTI
καὶ θὰ γίνουιν ἐντελῶς και-
νούργια.
Αἱ βαφαὶ ARTI πολοῦνται
εἰς τὰ φαρμακεία καὶ τὰ ἐμπο-
ρικὰ τῆς συνοικίας σας εἰς 60
μοδέρνους χρωματισμοὺς.
Γενικὸς Ἀντιπρόσωπος :
Π. ΤΣΑΓΓΑΡΗΣ
Ἀθήναι — Λέκκα 21α

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΕΧΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΟΜΟΣ Ε'. ΑΡΙΘ. 78
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΜΑΓΕΡ 29

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : Κ. ΜΠΑΣΤΙΑΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἔτησίᾳ Δρ. 200
Ἐξάμηνος » 100
Τρίμηνος » 50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Λίρα 1

Η ΚΡΗΤΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΛΑΟΥ—Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ
ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ—Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ—Ο ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ
Η ΕΡΩΦΙΛΗ—Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ—ΤΑ ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ

Ἡ ἱστορία τῆς κρητικῆς φιλολογίας δὲν εἶναι γνωστὴ στὸν πολὺν κόσμον. Κι' ἀκόμη τὴν καθαυτὴ ἱστορία τῆς, δὲν τὴν ξέρουν παρά λίγοι. Ἀφορμὴ παίρνοντας ἀπὸ τὴν ἔλλειψη αὐτῆ, γράφω τὴν παρακάτω σύντομη μελέτη γιὰ τὴν κρητικὴ φιλολογικὴ παραγωγή, κυριώτερα γιὰ τὰ χρόνια 1453 ἕως τὰ 1669. Ἡ φιλολογικὴ ἱστορία τῆς Κρήτης—ἡ νεοελληνικὴ—ἀρχίζει κυρίως ὕστερα ἀπὸ τὴν ἄλωση τῆς Πόλης (1453). Ἡ Κρήτη στάθηκε—μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς—τὸ σωσίβιο τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος πού κόντευε νὰ τὸ πνίξει ἡ Τουρκικὴ τυραννία. Ἀπ' αὐτὴν τὴν ἡμερομηνία καὶ κάτω φαίνονται τὰ πρῶτα κρητικὰ φιλολογικὰ ἔργα.

Στὰ δημοτικὰ τραγοῦδια ἡ Στὴν ποίηση ἡ Στὸ δράμα
Τὸ πρῶτο, καθαρὸ δημιούργημα τοῦ κρητικοῦ λαοῦ, δὲν δείχνει ξένες ἐπιδράσεις ἐκτὸς ἰσως στὸ τυπικὸ τοῦ μέρους. Ἡ χρονολογία τῆς ἐμφανισθῆς του εἶναι ἀκαθόριστη, ὅπως σχεδὸν ὅλων τῶν Δημοτικῶν τραγοῦδιῶν τῆς Ἑλλάδος.
Τὰ δύο ἄλλα ὁμοῦ εἶδη, κυρίως τὸ δράμα, πῆραν πολλὰς φορές γιὰ πρότυπα Ἰταλικὰ καὶ γαλλικὰ ἔργα καὶ τὰ μνηθῆκαν με πρωτοτυπία, ὅπως συχνὰ τὸ παρατηρεῖ ὁ Hesselting.
Ἡ γλῶσσα τῆς Κρήτης, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ ἔργα πού ἐφθασαν ἴσα με μᾶς, με τὴν ἐξέλιξη πού ἄργιως νὰ παίρνη κι' ἂν δὲν τὴν σταματοῦσε ἡ τουρκικὴ κατάκτησις, θὰ ἦταν σήμερα ἡ ἐπίσημη λογοτεχνικὴ γλῶσσα, ὅπως κάπου τὸ σημειῶνει ὁ Χατζηδάκης.

ΤΟ ΑΝΑΡΩΤΗΜΑ
" Ἀστὴρ μου, ἀστρίτσι μου
κι' ἀσπερινὸ κι' ἀγγερινὸ,
κι' ἀγγερινὸ τῆς ἐρωδιᾶς,
ἦρθε τὸ ξημέρωμα
κ' ἦρθε μ' ἐπ' αὐτὴν γειτονιά,
στὴ γειτονιά, στὴν ἐρωδιᾶ,
λεὶ μ' οἱ γειτόνισσες
—Τί' ἄρθε ἐπ' αὐτὴν γειτονιά,
στὴ γειτονιά, στὴν ἐρωδιᾶ—
Κάποιαν κόρη ἀγαπῶ
κι' ἦρθα γιὰ νὰ τὴν ἰδῶ,
κι' ἂν τὴν ἰδῶ νὰ τῷ τὸ πῶ
τοῦ κόρης πῶς τὴν ἀγαπῶ.
— Πέ μᾶς τὰ σοσοῦμιαν τῷ,
μπορέτωσ καὶ τὴν εἶδαμε
καὶ νὰ τὴν ἐγνωρίσωμε.
— Μαῦρα 'ν τ' ἀμμάτκιαν τῷ
μαῦρα καὶ τ' ἀφροδάκιαν τῷ
κι' ὁ κροσταλλένιος τῷ λαίμῳ
τ' ἀθρόπου 'νε κοῦζουλαίμῳ.

Ἡ περίοδος αὐτῆ τῶν 216 χρόνων εἶναι ἡ χαρακτηριστικὴ περίοδος καὶ συνήθως ἐννοοῦν αὐτὴν ὅταν μιλοῦν γιὰ Κρητικὴ φιλολογία.
Πολλὰς συνθήκας στάθηκαν εὐνοϊκὰς γιὰ τὸ ἄνθισμα αὐτῶν γραμμάτων. «Πρῶτα ἀπ' ὅλα, ὅπως λέγει κι' ὁ Hesselting (*) οἱ Ἐνετοὶ ἦταν κύριοι μαλακοί. Ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν των τὸ νησί ἦταν εὐπορο. Ἐβγάζε σιτάρι, λάδι, μπαμπάκι, ζάχαρι, μεταξί καὶ ἔφτανε γιὰ τὴν ἀνάγκη τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς». Οἱ Κρητικοὶ με τὸν τραχὺ καὶ ἐπαναστατικὸ χαρακτήρα τους, μεῖναν πάντα κατὰ βάθος Ἕλληνες με τὴν ἀρετὴν καὶ τὰ ἐλαττώματα τῆς φυλῆς τους. Ἡ φιλολογικὴ παραγωγή αὐτῆς τῆς περιόδου μπορεῖ νὰ χωριστῇ σὲ τρία μέρη.

Ὁ Ἐρωτόκριτος, ἡ Ἐρωφίλη, ἡ Θύσια τοῦ Ἀβραάμ, δὲν ἔχουν παρά ελάχιστους ἰδιωματισμοὺς (ἂν παραβληθοῦν με τὴν ἔκτασιν τῶν ἔργων). Ἀπόδειξις ὅτι ὡς χθὲς ὁ Ἐρωτόκριτος ἦταν στὸ προσκέφαλο κάθε κοριτικοῦ καὶ κάθε νέου, εἴτε Θρακιώτου, εἴτε Μακεδόνα, εἴτε Χιώτη, εἴτε Θεσσαλοῦ.
Ὁ Ἐμμ. Ροῦδης (*) στὰ «Εἰθῶλα» ἀποδείχνει καθαρά τὴ γλωσσικὴ ὁμοιότητα τῶν κρητικῶν ἔργων.
Ἐνδιαφέρουν τὸν φιλόλογο ὅχι ὡς λογοτεχνικὰ ἔργα ἀλλὰ ὡς λαϊκὰ δημιουργήματα, ὡς folklore. Παρακάτω, ἀντίγραφω ἓνα λαϊκὸ κρητικὸ τραγοῦδι ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Α. Γιανναράκη «Λαϊκὰ Κρητικὰ τραγοῦδια» :

Κ' ἐρχόμαστε τώρα στὴν καθαρὴ λογοτεχνία. Ἐνα ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔργα εἶναι ἓνα μορολόγι κάποιου ἀγνώστου κρητικοῦ γιὰ τὰ πέρσιον τῆς Πόλης. Ἀργότερα ὁ Ἐμμ. Σαλάδος, στὰ 1508, ἔγραψε ἓνα ποίημα γιὰ τὸν τότε τρομερὸ σεισμό. Στὸ τέλος τοῦ XVI αἰῶνος ὁ Σαχλίκης μᾶς ζωγραφίζει καθαρά τὴν σχέσιν τῶν Κρητικῶν καὶ τῶν Ἐνετῶν. Τὸ ἔργο του δὲν ἀξίζει ν' ἀναφέρεται παρά ὡς γλωσσικὸ μόνον μνημεῖο.
Ἡ «Ὠραία Βοσκοπούλα», γραμμὴν κατ' ἐξάφρῃσιν τοῦ κανόνος σὲ ἐνδεκασυλλάβους στίχους ὁμοιοκαταληκτοῦς (*), εἶναι ἡ ἱστορία μιᾶς εἰδυλλιακῆς ἀγάπης ἐνὸς βοσκοῦ καὶ μιᾶς βοσκοπούλας, καλογραμμὴν, πού φανερώνει πῶς ὁ ἀγνωστὸς συγγραφέας

(*) Hesselting. Littérature grecque moderne page 2.

(*) Ἐμμ. Ροῦδης. Εἰθῶλα σελ. 67, 68, 99, 102, 108, 111, 114, 131, 219, 229.

(*) Ὅλα τὰ ἄλλα ἔργα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶναι γραμμὴν σὲ δεκαπεντασυλλάβους.

ΑΝΤΩΝ ΤΣΕΧΩΦ

ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΤΕΛΟΣ ΔΙΗΓΗΜΑ

Μ

ιά μέρα άργίας ο άρχιοδηγός Στύτσικιν δεχόταν στο σπίτι του την επίσκεψη τής ΛιοδημοβΓκριγκοριέβνας, μιάς σοβαρής κυρίας, λίγο παλαιάς, πού άσχολείτο με γάμους...

άπευθυνθώ σ' ένα πρόσωπο ειδικό σ' αυτά, πού νάχη για δουλειά του να κάνει τους ανθρώπους εύτυχεις. Γι' αυτό σάς παρακαλώ θερμά, Λιοδημοβ Γκριγκοριέβνα, να μου δώστε τή βοήθειά σας να κανονίσω τήν τύχη μου.

— Γίνεσαι... — Πάρτε κάτι, σάς παρακαλώ. Η προξενήτρα, με μιά φυσική χειρονομία, έφερε τó ποτήρι στο στόμα της και ήπια ήσυχα.

— Γίνεσαι, ξανάπε. Και τί είδους γυναίκα θέλετε, Νικολάι Νικολάιτς;

Ο Τσέχωφ και ο Τολστόϊ

ναίκα θέλετε, Νικολάι Νικολάιτς; — Έγώ, μαντάμ; εκείνη πού θα μου στείλη ή τύχη. — Βέβαια, είναι ζήτημα τύχης' μά ο καθένας τό γούστο του : τού ενός τού άρέσουν οι μελαγχρονικές, τού άλλου οι ξανθειές.

έγνοιες. Υποθέτω πως στή γυναίκα τό κυριώτερο δέν είν' εκείνο πού φαίνεται, μά εκείνο πούν από μέσα, μά άλλα λόγια νάχη φυγή κι' όλα τά προσόντα. Πάρτε κάτι τί, σάς παρακαλώ... Φυσικά, είναι πολύ εύχάριστο να είναι παχουλή μιά γυναίκα, μά για τήν εύτυχία και τών δυό αυτό δέν είναι τόσο σπουδαίο πράμα : τό κυριώτερο είναι τό πνεύμα.

— Λοιπόν, άς μουδμε τώρα στήν ούσια... Δέν έχω ανάγκη από πλούσια γυναίκα... Δέ θα καταδεχτώ να παντρευτώ για λεπτά' δέ θέλω να τρώω τό φτωμί τής γυναίκας μου, μά θέλω εκείνη να τρώη τό δικό μου και να τό καταλαβαίνη.

Κι' άς έχω τά μέσα, κι' άς μή παντρεύομαι από συμφέρον, αλλά από έρωτα, δέ θέλω φτωχή, γιατί, τό έξερτε κι' ή ίδια, όλα ακριβήναν, και θάν και τά παιδιά.

— Μπορεί κανείς μάλιστα να βρη ένα πρόσωπο με προίκα, ειπε ή προξενήτρα. — Πάρτε κάτι τί, σάς παρακαλώ... Σώπασαν πέντε λεπτά. Η προξενήτρα άναστéναξε, κύτταξε λοξά τόν άρχιοδηγό και ρώτησε :

— Καλά, άκου παιδί μου... δέ ζητάς μιά γυναίκα γι' άνθρωπο άνόπαντρο; Έχω καλό έμπόρευμα. Η μιά είναι Γαλλίδα, ή άλλη Έλληνίδα. Άξίζουν πολύ.

— Όχι, σάς εύχαριστώ. Βλέποντας από μέρους σας, μιά τόσο καλή διάθεση για μένα, επιτρέψτε μου να σάς ρωτήσω τώρα τί θα πάρτε για τόν κόπο πού θα κάμετε γι' αυτήν τήν άρραβωνιαστικά.

— Δέ θέλω πολλά. Αν μου δώστε είκοσπέντε ρούβλια και τό ύφασμα για μιά ρόμπα, όπως είναι ή συνήθεια, θα σάς είμαι εύγνώμων... Μά αν υπάρχη προίκα, είναι άλλος λογαριασμός.

— Όχι, σάς εύχαριστώ. Άλλοτε, όταν έγινόνταν πολλοί γάμοι, έπερνα λιγώτερα' μά τώρα, τί κερδίζω; — Αν δάλω πενήντα ρούβλια τούς καλούς μήνες, πρέπει να λέω δόξα σοι ο Θεός! Κι' ακόμα, πατερούλη, δέν κερδίζει κανείς άπ' τό γάμο.

— Τότε, ειπε ο εύτυχής άρχιοδηγός, επιτρέψτε μου να σάς έξηγήσω τώρα τί διαγωγή επιθυμώ από σας και τί είδος ζωής... Είμαι σοβαρός άνθρωπος, θετικός, στρωμένος' όλα τά παίρνω από τήν εύγενική τους άποψη και θέλω ή γυναίκα μου να νάναι και κείνη σοβαρή και να καταλαβαίνη πως είμαι γι' αυτήν ένας εύεργέτης κι' ο πρώτος άντρας τού κόσμου.

Η ΘΛΙΒΕΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΚΡΙΤΙΚΟΥ

H. G. WELLS

Ε

γώ ήμουν — και θα μάθετε άμέσως, γιατί δέν είμαι πιά — ο Έγβέρτος Κράντοκ Κοθμμινς. Τό όνομα μένει. Είμαι άκόμη (ο Θεός να με βοηθά) θεατρικός κριτικός τού «Πυρίνου Σταυρού». Τί θα γίνω άργότερα δέν ξέρω.

— Τί λοιπόν! Τί λέω; Μιά μικρή σιωπή. Ο Στύτσικιν άρχισε να περπατά βαριά κι' ή προξενήτρα έγινε κατακόκκινη. Τόν εκύτταξε συγκεχυμένη και ρώτησε :

— Καί σεις, πόσα κερδίζετε, Νικολάι Νικολάιτς; — Έγώ; έβδομήντα πέντε ρούβλια, χωρίς τά τυχερά. Επί πλέον έχω τό κέρδος μου από τά κεριά και τούς λαγούς.

— Όχι, έμεις λέμε λαγούς όσους ταξιδεύουμε χωρίς εισιτήρια. Πέρασε ένα λεφτό χωρίς να μιλήση κανείς τούς. Ο Στύτσικιν σηκώθηκε κι' άρχισε να βηματίζει στήν κάμαρα.

— Δέ χρειάζομαι νέα γυναίκα, ειπε, είμαι μεσοκόπος άνθρωπος' θέλω μιά γυναίκα... σαν και σας... σοβαρή και στρωμένη... και με χρώμα σαν τό δικό σας... — Ο Θεός ξέρει τί λέτε... ειπε ή προξενήτρα, σκάζοντας στα γέλια και κρύθοντας τού μαντύλι της τό κόκκινο πρόσωπό της.

— Τί ανάγκη να κυττάξη κανείς μακρύτερα; Είσατε όπως θέλει ή καρδιά μου, και τά προσόντα σας μου κάνουν. Είμαι σοβαρός άνθρωπος, στρωμένος, λιτός, και σας άρέσω... Τότε τί καλύτερο; — Επιτρέψτε μου να σας ζητήσω τό χέρι σας!

— Τότε, ειπε ο εύτυχής άρχιοδηγός, επιτρέψτε μου να σας έξηγήσω τώρα τί διαγωγή επιθυμώ από σας και τί είδος ζωής... Είμαι σοβαρός άνθρωπος, θετικός, στρωμένος' όλα τά παίρνω από τήν εύγενική τους άποψη και θέλω ή γυναίκα μου να νάναι και κείνη σοβαρή και να καταλαβαίνη πως είμαι γι' αυτήν ένας εύεργέτης κι' ο πρώτος άντρας τού κόσμου.

χοντας στόν μικρό διάδρομο και μ' επέταξε πάνω στήν πολυθρόνα τού γραφείου του. — Κάθισε, σέ παρακαλώ, μου ειπε, ενώ καθόνταν κι' αυτός. — Έπειτα κάπου έφαγε, έφερε κάτι κόκκινα και πράσινα μιλλιέττα και μου τά έδωσε.

— «Όπερά Κομίκ», τή Πέμπτη. Παρασκευή «Σουρθεθ», Σάββατο «Φριβόλι-του». Δέν υπάρχουν άλλα, νομίζω. — Μά... άρχισα εγώ.

— Είμαι εύτυχής πού δέν υπάρχουν άλλα, ειπε μετά άρπάζοντας μερικές διορθώσεις, πού άρχισε να διαβάζη. — Δέν καταλαβαίνω — τού ειπα.

— Πώς; φώναξε τότε με στριγγή φωνή, σαν να ήταν πεπεισμένος πως έφυγα και να τού φάνηκε παράξενη αυτή ή παρατήρηση. — Θέλετε να γράψω κριτική γι' αυτά τά έργα;

— Βέβαια, γιατί σού έδωσα τά εισιτήρια; — Ναι, αλλά δέν μπορώ. — Άστα αυτά. Σε ποιόν τά λές; — Σας βεβαιώ ότι δέν έπήγα ποτέ στο θέατρο, σ' όλη μου τή ζωή.

— Τόσο τό καλύτερο. Δέν θάχη προ-καταλήψεις. — Δέν καταλαβαίνω τίποτε άπ' αυτά. — Καλύτερα. Θα είσαι πρωτότυπος, φυσικός. Η έφημερίδα μας είναι σοβαρή και δέν θέλει τριμμένα πράγματα. Σ' αυτό τό γραφείο δέν υπάρχουν αυτόματη επαγγελματική δημοσιογραφία. Έξέ άλλου, μπορώ να έμπιστευτώ στήν τιμωότητά σου...

— Η συνειδησή μου όμως... — Έάφνου σηκώθηκε, μ' άρπαξε και μ' έβγαλ' έξω. — Πήγαυ να συνεννοηθή με τόν Ουέμπλυ, θα σού έξηγήση, μου ειπε. Κ' ενώ στεκόμουν άπ' έξω, άκίνητος, κατάπληκτος, άνοιξε πάλι τήν πόρτα και μου ειπε :

— Νά, ξέχασα κι' αυτό! Μούδανε στο χέρι ένα τέταρτο εισιτήριο (ήταν για τό ίδιο βράδυ, σέ είκοσι λεπτά) και μου χτύπησε τήν πόρτα κατάμουτρα. Η έκφρασή του ήταν ήρεμη, αλλά δέν μου έξερυγε κάποια μοχθηρία πού ειχε στο βλέμμα.

Δέν χωνεύω τίς συζητήσεις. Άποφάσισα να κάμω αυτό πού μου ειπε και να γίνω (για να τελειοποιήσω τήν καταστροφή μου) θεατρικός κριτικός. Περνώντας άργά τόν διάδρομο, πήγα στού Ουέμπλυ. Αύτός ο σατανάς ο Μπαρνάμπυ ειχε τρόπους καταπληκτικούς πειστικούς. Κατά τό διάστημα της τετραετίας πού γνώριζάμασε ήταν λίγες οι σκέψεις του για τίς όποιες δέν κατόρθωσε να με πείσει. Ίσως να είμαι από χαρακτήρα ταπεινός και υποκύπτο εύκολα. Όλες οι δυστυχίες μου άφείλονται άκριβώς στή δυστυχισμένη εκείνη άναισθησία πού μου προκαλεί κάθε ζωηρή εντύπωση. Σας ειπα για τό έλαφρό έλάττωμα τής προφοράς πού άπόνκησα από ένα συμμαθητή μου, όταν ήμουν μικρός... Έπίτρα λοιπόν εν' άμάξι κι' έτραβήξα για τό σπίτι, να ντυθώ.

Δέν θα κουράσω τόν αναγνώστη με τίς...

Οι Κήποι των Ἀθηνῶν

Ἄξιζει τὸν κόπο νὰ ἐνδιαφερθῆ κάπως πρὸ συστηματικὰ τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο γιὰ τὴ συντήρηση τῶν λίγων κήπων ποὺ ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ πρωτεύουσα. Πολλὰ σημεῖα καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ κήπου καὶ τοῦ κήπου τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου δείχνουν πόσο ἔχει παραμεληθῆ ἢ ἀτονίσει ἡ συντήρηση αὐτῶν τῶν κήπων. Ὁ κόσμος πολὺ δικαιολογημένα θὰ εἶχε τὴν ἀξίωση ἀπὸ τὸ κράτος ἢ τὸ δῆμο νὰ δημιουργήσουν καὶ ἄλλους, ποὺ καὶ αἰσθητικὰ θὰ ὠφελήσουν τὴν πόλη καὶ ἀπὸ τὴν ὑγιεινὴ ἐπίσης ἀποψη. Ἀτυχῶς ὅχι μόνον νέοι κήποι δὲν γίνονται, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ποὺ ὑπάρχουν ἔχουν παραμεληθῆ σὲ τέτοιο βαθμὸ ποὺ σιγὰ σιγὰ θὰ μεταβληθοῦν σὲ ξηροχώραφα ποὺ μόνον θ' ἀσκημίζουν τὴν πόλη. Καιρὸς μᾶς φαίνεται εἶναι νὰ τὸ προσέξουν τὸ ζήτημα.

Τὰ φοιτητικὰ ἀναγνωστήρια

Ὅποιος ἐμπῆκε ποτὲ στὸ φοιτητικὸ ἀναγνωστήριό τῆς Ἑθνικῆς μας Βιβλιοθήκης θὰ διαπιστώσῃ ὅτι εἴμαστε ἀσφαλῶς τὸ ὑπομονητικώτερο γένος τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι τόση ἡ ἀθλιότητι καὶ ἡ ἀκαταστασία ποὺ ἐπικρατεῖ ἐκεῖ μέσα, ὥστε μόνον Ἑλληνεὶς φοιτητὴ θὰ μπορούσαν νὰ ἀνεχθοῦν αὐτὴ τὴν κατάστασι. Οἱ διάφοροι ποὺ καταφέρονται μὲ εὐκολία κατὰ τῆς φοιτητικῆς τάξεως θάπρεπε νὰ λάβουν τὸν κόπο νὰ ἴδουν ποὺ καὶ πῶς διαβάξουν αὐτοὶ οἱ νέοι ποὺ δὲν ἔχουν σχεδὸν ἄλλο καταφύγιον ἀπὸ ἐκεῖ. Μία στενόμακρη αἴθουσα μὲ ἀνεπαρκέστατο φωτισμὸ καὶ ψυχρότατη ἀτμόσφαιρα, μὲ τραπέζια καὶ καρέκλες κολλημένα τὸ ἓνα στ' ἄλλο, αὐτὸ εἶναι τὸ φοιτητικὸ ἀναγνωστήριον, ὅπου συγκεντρώνεται τὸ πλῆθος τῶν φοιτητῶν μᾶς γιὰ νὰ μελετήσῃ. Ὅσοι δὲ μποροῦν νὰ χωρέσουν, πρᾶγμα ποὺ συμβαίνει συνηθέστατα, κάθονται στὰ παράθυρα ἢ στέκουν ὀρθοὶ περιμένοντας τοὺς ἄλλους νὰ σηκωθοῦν. Μέσα σ' ἓνα τέτοιο περιβάλλον, ἀπ' τὸ ὁποῖο μάλιστα λείπουν ἡ βρῖσκονται σ' ἓνα ἀντίτυπο ἀπαραίτητα συγγράμματα, φαντάζεται κανεὶς τί ἀποτελέσματα ἐπιτυγχάνονται καὶ τί θετικὴ ὠφέλεια προκύπτει. Μπροστὰ σὲ μιά τέτοια ἀστοργία, ποὺ ἀπειλεῖ αὐτὴ τὴν ἴδια τὴν ὑγεία τῶν αὐριανῶν ἐπιστημόνων μᾶς, μπορεῖ κανεὶς νὰ μὴν ἐλεεινολογήσῃ τὸ μακάριο αὐτὸ

κράτος τῶν ἐθνικῶν ἑορτῶν καὶ τῶν πανηγυρικῶν λόγων :

Μερικὰ λόγια τοῦ Ζίντ

Ὁ Ἄντρέ Ζίντ, ἓνας ἀπ' τοὺς πρὸ ὀνομαστοὺς συγγραφεὶς τῆς Γαλλίας, γιορτάζει αὐτὲς τὶς ἡμέρες τὴν ἐξηκονταετηρίδα του, ὕστερα ἀπὸ μιά συγγραφικὴ δρᾶσι ἐξαιρετικὰ πλουσία. Σήμερα ἡ συμβολὴ του στὴ διεθνή φιλολογία εἶναι πάγκοινα ἀναγνωρισμένη καὶ τὸ ὄνομά του ἀναφέρεται μεταξὺ τῶν κυριωτέρων ἐκπροσώπων τῆς ὑψηλῆς διανοήσεως. Τῆ φήμη του αὐτὴ ὁ συγγραφέας τῶν «Cahiers d'André Waltez» τὴ χρωστάει σὲ ἔργα λεπτῆς ἐμπνεύσεως καὶ ἀριστοτεχνικῆς ἐκτελέσεως, ὅπως τὴν «Ἐπιστροφὴ τοῦ ἀσώτου», τὸ «Σαούλ», τοὺς «Κιβδηλοποιούς», τὴ Βουκολικὴ συμφωνία», τὸν «Ἀνήθικο» καὶ μερικὰ ἄλλα. Καὶ ὅμως ἐνθ' ἃ ἐδικαιοῦτο νὰ ὑπερηφανεύεται γιὰ τὴν τόσο γόνιμη ἐργασία του, νὰ τί λέγει μεταξὺ τῶν ἄλλων στὴν ἐνδιαφέρουσα βιογραφία του : «Μὲ κανέναν τρόπο δὲν θέλω νὰ ζωγραφισθῶ περισσότερο ἐνάρετος ἀπ' ὅσο εἶμαι στὴν πραγματικότητα. Ἐπὶ θῆσα τὴ δόξα μὲ λαχτάρα. Γρήγορα ὅμως ἐκατάλαβα πῶς ἡ ἐπιτυχία, μὲ τὴ συνηθισμένη μορφή της δὲν εἶναι παρὰ μιά ἀξιοθρήνητη νοθεία τῆς δόξας. Θέλω νὰ μ' ἀγαποῦν μὲ ἀληθινὰ αἰσθήματα καὶ ὄχι ἀπὸ παρεξήγησι. Μοῦ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ γνωρίσω τὴν πραγματικὴ ἀξία τῆς ἐργασίας. Οἱ τεχνιτῆς δάφνες δὲν μοῦ χρειάζονται». Τὰ μοναδικὰ αὐτὰ λόγια τὰ μεταφέρουμε γιὰ νὰ καταδειχθῆ ἡ εἰλικρίνεια τοῦ Γάλλου τεχνίτη καί, ἂν εἶναι ἀνάγκη, νὰ γίνῃ κάποια σύγκρισις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ μερικῶν δικῶν μᾶς, ποὺ θεωροῦν ἐξησφαλισμένη τὴν ἀθανασία τους.

Καὶ ὡρίν βασιβουσκισμοὶ

Παράλληλα μὲ τὶς παρεκτροπὲς τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων κατὰ τὶς τελευταῖες φοιτητικῆς ταραχῆς τῶν Ἀθηνῶν, νέοι ἄθλοιοι μᾶς ἀναγγέλλονται ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη, ὅφειλόμενοι αὐτὴ τὴ φορά στὸ ἱππικό. Οἱ φοιτητὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς μακεδονικῆς πρωτεύουσῃς ἠθέλησαν νὰ μεταδοῦν στὴ Γενικὴ Διοίκησι νὰ ἐπιδώσουν ἓνα ψήφισμα διαμαρτυρίας καὶ οἱ ἱππεῖς, ὑπακούοντας φυσικὰ σ' ἐντο-

λὲς τῶν ἀνωτέρων τῶν ἐνήργησαν ἐπέλασι καὶ τοὺς ἐπετέθησαν μὲ πρωτοφανῆ ἀγριότητα. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι οἱ φοιτητὴ δικαιολογοῦνται ὅτι εἶχαν σκοπὸ νὰ διαλυθοῦν ἀμέσως, χωρὶς νὰ πραγματοποιήσουν τὴν ἐν λόγῳ μετὰβασή τους, τὸ γεγονός τοῦ τραυματισμοῦ δεκαπέντε ἀπ' αὐτοὺς ἀρκεῖ νὰ δείξῃ τὸν τρόπο τῆς τακτικῆς. Τέτοιαις μεθόδους μονάχα σὲ συμπλοκῆς μὲ κακοποιὰ στοιχεῖα ξέραμε ὅτι χρησιμοποιοῦσαν τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα. Τώρα ὅμως βλέπουμε ὅτι δὲν τηροῦν καμμιά ἐξαιρέσι καὶ ἐφαρμόζουν σὲ ὅλους τὰ ἴδια τρομοκρατικὰ μέτρα. Οἱ ἀσποιοὶ φοιτητὴ ὅμως δὲν εἶναι, νομίζουμε καθόλου ἐπικίνδυνοι γιὰ τὴν ἀσφάλεια τοῦ κράτους καὶ δὲν πρόκειται νὰ διαταράξουν τὸ πολίτευμα μὲ τὶς φωνῆς καὶ μὲ τὸ θόρυβο. Ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου ἐπομένως μποροῦσε νὰ περιμένῃ μιά ἄλλη εὐκαιρία πρὸ κατάλληλη γιὰ νὰ ἐπιδειχθῆ καὶ δὲν ἦταν ἀνάγκη νὰ ἐκδηλωθῆ ἔτσι σπασμοδικὰ ἀπέναντι τῶν νέων σπουδαστῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἡλικία δικαιολογεῖ μερικῆς παιδικῆς ἐξάψεως καὶ ὀρμητικότητες.

Οἱ ὀνομασίες τῶν ὁδῶν

Μόλις πεθάνει κανένας ξένος πολιτικὸς ἢ καλλιτέχνης, ἀμέσως θυμούμαστε πῶς εἶπε ἢ ἔγραψε κάτι μιά φορά γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ συνήθως προτείνουμε νὰ δοθῆ ἡ ὀνομασία του σὲ κάποια ἀπὸ τὶς ὁδοὺς τῆς πρωτεύουσῃς μᾶς. Τὸ φαινόμενο αὐτὸ, ἀντὶ νὰ δείξῃ μίαν εὐγένεια βαθύτερη, ποὺ μᾶς λείπει, μαρτυρεῖ ἀντιθέτως μίαν ἐπιπολαία ἀντίληψη, ἡ ὁποία καθε ἄλλο παρὰ ἐνδεικτικὴ σοβαρότητος εἶναι. Δὲν πρόκειται βέβαια γιὰ τὸ Γεώργιο Κλεμανσῶ, ὁ ὁποῖος ἀξίζει ἴσως αὐτὴ τὴν τιμὴ, ἀλλὰ γιὰ ἓνα πλῆθος ἄλλο Ἑυρωπαίων ποὺ ἔτυχε νὰ μνημονεύσουν κάποτε τὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ ὑποχρεωσῆ τους ἄλλωστε, μέσα σὲ λόγους τῶν ἢ γραπτῶν. Καὶ ὅμως ὑπάρχουν πεθαμένοι λογοτέχνης δικοὶ μᾶς ποὺ, μολοντὶ ἔχουν ἐπιβληθῆ στὴ συνειδήσι μᾶς καὶ ἀποτελοῦν ἀντιπροσωπευτικῆς φυσιογνωμῆς τῆς χώρας μᾶς, δὲν ἐκρίθησαν ἄξιοι ἀκόμα γιὰ μιά παρόμοια διαιώνισι τοῦ ὀνόματός των. Εἶναι κρίμα, ἀλήθεια, νὰ συναντοῦμε μέσα στὴν Ἀθήνα δρόμους μὲ ὀνομασίες ἀγνώστων κάποτε προσώπων, ποὺ μονάχα ὅσοι ἀσχολοῦνται μὲ μελέτες ἱστορικῆς τὰ ξέρουν, καὶ νὰ μὴν ἔχουμε ὀνομασίες ἀκόμα ὁδοὺς Παπαδιαμάντη, Βιζυνοῦ, Κρυστάλλη, Καρκαβίτσα, Κονδυλάκη, Μητσάκη, Γαβριηλίδη. Δὲ φανταζόμεστε νὰ προσέφεραν μεγαλύτερες ἀπ' αὐτοὺς ὑπηρεσίας στὸ ἔθνος μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ξένους ποιητῆς ποὺ τιμοῦμε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, οὔτε πάλι νομίζουμε πῶς εἶναι ἀνώτερης φιλολογικῆς ἀξίας ἀπὸ τοὺς ἀναφερομένους δικούς μᾶς, ἔκαστος νὰ τιμήσουν τὴ λογοτεχνία καθε τόπου. Οἱ δημοτικῆς ἀρχῆς μᾶς πρέπει νὰ τὶς ἔχουν ὑπ'

ὅφει τους αὐτῆς τὶς συστάσεις καὶ νὰ μὴ θεωροῦν τὸ ζήτημα τόσο ἀσήμαντο ὅπως φαίνεται.

Τὰ κατὰ τοῦ χειμῶνα

Μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ χειμῶνα, ὅπως γίνεται ἄλλωστε καθε χρόνο, ἡ πρωτεύουσα μᾶς ἀρχισε νὰ παίρνῃ μιά νέα κίνησι πνευματικῆ, ποὺ θὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν ἀπελπιστικὴν στασιμότητα τῶν περασμένων μηνῶν. Βιβλία ἐκδίδονται, ἐκθέσεις ἀνοίγονται, διαλέξεις γίνονται, θεατρικὰ ἔργα ἀνεβάζονται, συζητήσεις στὶς ἐφημερίδες διεξάγονται, ἓνας ὀργανισμὸς διανοητικῆς, θὰ λέγαμε, ἐπικρατεῖ. Ἡ μεταβολὴ αὐτὴ, καὶ ἂν ἀκόμα δὲν εἶναι προορισμένη νὰ φέρῃ μόνιμα ἀποτελέσματα, ἀξίζει νὰ προσεχθῆ καὶ νὰ ἐκτιμηθῆ ἀπὸ τοὺς φίλους τῆς προόδου. Γιατὶ μονάχα ἀπὸ τὴν ἐντεταμένην χρησιμοποίησι τῶν πνευματικῶν μᾶς δυνάμεων μποροῦμε νὰ περιμένουμε κάτι καλὸ, ποτὲ ὅμως ἀπὸ μιά μοιρολατρικὴ στάσι, ποὺ θὰ καταλήξῃ στὸ μαρασμὸ. Κι' ἀπὸ τὴν ἀποψη τούτῃ ὅλη αὐτὴ ἡ κίνησι μᾶς γεννᾷ τὶς πρὸ εὐχάριστες ἰδέες σχετικὰ μὲ τὴ ζωτικότητα τῶν πνευματικῶν ἐργατῶν μᾶς. Ἄλλὰ καὶ τὸ κοινὸ, ποὺ συνήθως διαμαρτυρεται γιὰ τὴν ἔλλειψι ἀναλόγων ἐκδηλώσεων τῆς τέχνης, δὲν πρέπει νὰ μὲν ἀδιάφορο πρὸς αὐτοὺς ποὺ ἀφιερώνουν ὅλο τὸ ζῆλο τους προκειμένου νὰ ἐξυπηρετήσουν ἓναν ἀνώτερο βέβαια σκοπὸ, ὁ ὁποῖος ὅμως χρειάζεται καὶ ὕλικὴ ὑποστήριξι. Ὅσοι θέλουν νὰ μὴν ἔχουν παράπονα γιὰ τὴν πνευματικὴ μᾶς στεριότητα ἔχουν ὑποχρέωσι νὰ μὴν ἀφήνουν ἀπαράτηρη μιά προσπάθεια ἀναγεννητικῆ καὶ ἐξυψωτικῆ.

Ἐς μᾶς ἐφηγήσι

Ὁ Νουμᾶς στὸ τελευταῖο τοῦ φύλλο γράφει :
«Κοντὰ τὸν Ψυχᾶρη πρωταρχητὸ στέκεται ὁ ἠρωϊκὸς Παλαμᾶς, ὁ ποιητῆς ποὺ τόσες φορές παλληκαρῶσια πρόταξε τὰ στήθια του στὰ χτυπήματα τοῦ φαύλου δημοκρατισμοῦ κ. τ. λ.»

Σ' αὐτὰ δὲν θὰ εἴχαμε τίποτε νὰ προσθέσωμε ἂν ὁ φίλος κ. Π. Ταγκόπουλος εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ λίγο τὴν τωρινὴν κατάσταση τοῦ κ. Παλαμᾶ στὴν Ἀκαδημία, τὶς ἀγορεύσεις του σὲ ὑπερκαθαρεύουσα καὶ τὸν συναγελασμὸ του μὲ ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν βρῖσει μὲ τὸν πλέον ἀνοίκιο τρόπο τὸ δημοτικὸ μᾶς ζήτημα καὶ τὸν ἀγῶνα καὶ ποὺ τὸ πράττουν ἀκόμη μπροστὰ στὸν ποιητὴ τοῦ «Δωδεκάλογου». Καὶ ἐπειδὴ ὁ «Νουμᾶς» τὸν βάζει δίπλα στὸν Ψυχᾶρη καὶ πολλοὺς αὐτὸν σὲ ἄλλο του σημεῖωμα σχολιάζει τὸ τεῦχος τῆς «Ν. Ἐστίας» τὸ ἀφιερωμένο στὸν Ψυχᾶρη, θὰ δοκιμάζαμε ἰδιαίτερη χαρὰ ἂν ξέραμε τὴ γνώμη τοῦ συναδέλφου γιὰ τὰ λίγα λόγια ποὺ ἔγραψε σ' αὐτὸ τὸ τεῦχος ὁ κ. Παλαμᾶς γιὰ τὸν Ψυχᾶρη. Τίποτε ἄλλο.

ΜΠΟΡΙΣ ΠΙΛΝΙΑΚ ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥΣ ΔΙΗΓΗΜΑ

(Συνέχεια και τέλος)

V

Ντεμίντ πήγε στη ρεματιά στα κορίτσια, πήρε τη Μαρίνα από το γκρεμό στο οπιστικό του κι' η Μαρίνα έγινε γυναίκα του Ντεμίντ

VI

Τό καλοκαίρι φύτευαν βιαστικά και ζουμερά—άνταρσιασμένα—τά σκουροπράσινα χορτάρια. Τη μέρα φώτιζε ο ήλιος από τό μαβί και νοτισμένο, έτσι θάλεγε κανείς, ούρανό. Οι νύχτες ήταν λευκές, και τότες θαρρούσε κανείς πως δεν υπήρχε διόλου ούρανό: διαλυόνταν τούτος μέσα στο χλωμό σθάβατο. Οι νύχτες ήταν σύντομες κι' δλόασπρες, όλη την ώρα ρόδιζαν οι σμιγμένες αλγές—οί βραδυνές και οι πρωινές—και σούρνονταν οι σκαμπανεβαστές όμίχλες πάνω στη γή. Γερά, γοργά περνούσε ή ζωή, νιώθοντας πως οι μέρες της ήταν σύντομες.

Στό σπίτι του Ντεμίντ ή Μαρίνα εγκατεστάθηκε στη κάμαρη του Μακάρ.

Ο Μακάρ μεταφέρθηκε στη κάμαρη του Ντεμίντ.

Ο Μακάρ υποδέχθηκε έχθρικά τη Μαρίνα. Σάν την είδε για πρώτη φορά βρυχήθηκε, μαζεύτηκε και τή χτύπησε με τό ποδάρι του. Για τότο τον ξυλοκόπησε γερά ο Ντεμίντ, και τ' άρκοιδι ήσυχασε. Έπειτα ή Μαρίνα κι' αυτό γενήκανε δύο καλοί φίλοι.

Τη μέρα ο Ντεμίντ πήγαινε στη ταϊγά. Η Μαρίνα άπομεινε μοναχή.

Τη κάμαρή της την εδούριζε κατά τό δικό της τρόπο, με πρόστυχη χάρη. Κρέμασε συμμετρικά τά τοιάρια και τίς μπάντες με κόκκινα και μαβιά κεντήδια, με κοκόρια και ζαρκάδια. Έβαλε στη γωνιά τό κόνισμα της Παναγιάς. Έπλυνε τά πατώματα κι' ή κάμαρή της, παραδαλή κι' όπως πάντα μοσκοβολισμένη σάν τη ταϊγά, πήρε όψη έξωκκλησιού του δάσους, όπου οι θασικοί άνθρωποι προσεύχονται στους μικρούς θεούς τους.

Τ' άχοπρασιονπά σούρουπα, σάν έρχόνταν ή έξοσκεπη νύχτα, και μόνο κράζανε στη ταϊγά οι μπουφφοί, ένθ στο ποτάμι τριζοβολούσαν οι ρυκάνες, ο Ντεμίντ πήγαινε στη Μαρίνα. Η Μαρίνα δεν ήξερε να σκέπτεται' οι σκέψεις της στριφογυρίζανε σά πλώρια βαρείς βότσαλα, άργά και δυσκίνητα. Μά ήξερε νά αισθάνεται' είχε δοθή δλόκληρη στον Ντεμίντ, τον άντρα της, και τίς χλωμές έξοσκεπες νύχτες, πυρρή, με μοσκοβολισμένο κορμί, άνακλαιασμένη πάνω στο άρκοιδισιο τοιάρι της, δινόνταν στο Ντεμίντ. Τού δινόταν υποταγμένη σ' αυτόν σύγκορμα, ποθώντας νά λιώση μέσα του, μέσα στη δύναμη και τό πάθος του, ξελιγωμένη μέσα στο δικό της ποθοπάνταγμα.

Λευκές, κυματιστές, όμιχλώδικες ήσαν οι νύχτες. Η γαλήνη της νύχτας άπλωνόταν έπιω στο πυκνό δάσος. Έρχόντου-

σαν οι όμίχλες. Κουχουλιζανε οι μπουφφοί και οι νυφίτσες. Και τό πρωί, σά κόκκινη πυρκαϊά άναβε ή άνατολή και σηκωνόταν ο μεγάλος ήλιος πάνω στο νοτισμένο μαβί ούρανό. Γοργά και ζουμερά φύτευαν τά χορτάρια.

Έρχόταν τό καλοκαίρι, περνούσαν οι μέρες.

VII

Τό Σεπτέμβρη χιόνισε.

Από τον Αύγουστο άκόμη άρχισανε νά μικραίνουμε και νά θαμπώνουμε οι μέρες και νά μεγαλώνουμε οι μακρούς μαυρες νύχτες. Η ταϊγά σάπασε μονομιάς, βουβάθηκε κι' άδειασε. Ηρθε τό κρύο κι' έφραζε τό ποτάμι με πάγο. Τά δειλινά ήσαν μακρούα, ατέλειωτα, και τό χιόνι κι' ο πάγος στο ποτάμι φάνταζε σά μαβύς. Τίς νύχτες τακιδώνονταν και κράζανε οι πεγκουνοι. Ρεκάζανε τόσα βροντερά και τόσο άσυνήθιστα, πού ένιωθε κανείς φρίκη κι' ανατρίχιασαν λές οι τοίχοι.

Τό χινόπωρο ή Μαρίνα έμεινε έγκυος.

Μιά φορά τη νύχτα πριν χαράξει, ξύπνησε ή Μαρίνα. Η κάμαρή της ήταν άποπνηχτική από τ' άναμμένα τζάκια και μύριζε άρκοιδιάς. Μόλις άρχισε νά φέγγη κι' άπάνω στους σκοτεινούς τοίχους θαμπά σέ μαβεις λευκές φωτίζονταν τά περιβάζια των παραθυρών. Κάπου κοντά στα ριζά του δάσους ρέκαζε ο γέρικος πεγκουίνος: από τη τραχεία φωνή του και τίς γαργαριστές νότες μπόραγε νά καταλάβη κανείς πως ήταν ζέρος.

Η Μαρίνα άνακάθησε πάνω στο στρώμα της. Ζαλιζόνταν κι' ένιωθε άναγούλες. Πλάι της πλάγιαζε τ' άρκοιδι. Είχε ξυπνήσει πιά κι' αυτό και την άτένιζε τη Μαρίνα. Τά μάτια του φωτίζονταν με σιγανές πρασινοπέδες άντιφεγγίες, σάμπως άνάμεσα στις χαραμάδες φάνηκε ο ούρανός των βραδυών δειλιών, ήρεμος και γαληνεμένος.

Άλλη μιά φορά άνέθηκε στο λαμό της ή άναγούλα, ή ζαλάδα δυνάμωσε, κι' αυτά τά λαμπυρίσματα των ματιών του Μακάρ ήποσυνειδήτα και κατάθεθα ξαναγεννηθήκανε μέσα στη ψυχή της Μαρίνας σέ μιά γιγάντια άβάσταχη χαρά, πού έκανε νά τρεμουλιάζει τ' άρρωστημένο κορμί της' έγγυος!... Σφυροκοπούσε ή καρδιά, σά τ' όρτύκι μέσα στα βράχια, και τη συντάραζε ή ζάλη, κυματιστή και θολωμένη σά καλοκαιριάτικα πρωινά.

Η Μαρίνα άνασηκώθηκε από τό κλινάρι της—πού ήταν από τοιάρι άρκοιδιάς—και γοργά, μ' άσταθή τρεμουλιαστά βήματα, γυμνή, πήγε στο Ντεμίντ. Ο άντρας της κοιμόταν, έχοντας τό κεφάλι άγκαλιασμένο με τ' άθρο του μπράτσου, σφιγγοντάς το πάνω στο πλατύ του στήθος.

Λίγο λίγο έσδυσε ή νύχτα και στα παράθυρα έπαινε τό γαλάζιο φώς. Ο πεγκουίνος έπαινε νά ρεκάζει. Στη κάμαρη σαλέψανε οι γκριζοί Ισικιοί. Κοντοζύγωσε ο Μακάρ, άναστενάξε κι' άπίθωσε τό ποδάρι του πάνω στο κρεβάτι. Ο Ντεμίντ με τό λεύτερο χέρι τον έπιασε από τό

σέβερκο και χτυπώντας τον μ' άγάπη, τούπε:

— Έτσι πού λές Μακάρ Ίβάνιτς,—τό νοιώθεις;

Έπειτα πρόσθεσε γυρίζοντας στη Μαρίνα:

— Τι λές και σύ, τό νιώθει τάχα; Μαρίγκα!... Μαρίγκα!... Μαρίγκα!...

Ο Μακάρ έγλυψε τό χέρι του και γνωστικά, στοχαστικά, έφριξε τό κεφάλι πάνω στο ποδάρι του. Η νύχτα γινόταν γκριζα, σέ λίγο πάνω στο χιόνι άπλωθήκανε ιριδιένιες λουρίδες και μπήκανε μέσα στο σπίτι. Κόκκινος, στρογγυλός, μακρυνός φάνηκε ο ήλιος. Κάτω στο βράχο κοιόνταν οι κυανοί πάγοι του ποταμιού, πίσω απ' αυτούς ντανελωτή ύφωνόταν ή ταϊγά.

Ο Ντεμίντ δεν πήγε κείνη την ήμέρα στη ταϊγά, όπως κι' άλλες πολλές μέρες έπειτα από τότο.

VIII

Ηρθε, προχωρούσε, περνούσε ο χειμώνας.

Τό χιόνι κοιτόταν με βαθιά στρώματα, ήταν μαβί—νύχτα και μέρα—και ιριδιένιο κατά τίς σύντομες δύσες και τίς αλγές. Ο ήλιος χλωμός κι' άνήμπορος μόλις έβγαινε από τον όρίζοντα σηκωνόταν για τρεις ώρες μονάχα, φάνταζε μακρυνός κι' άποξενωμένος. Τόν άλλο καιρό ήταν ή νύχτα. Τ' άπόδραδα, με τρεμουλιαστές σάιτες άστραφτε τό Βόρειο Σέλας. Η παγωνιά στεκόταν σά γαλακτερά άσπρη όμίχλη πού άφινε παντού μιά παχυνή. Ήταν ξεχυμένη παντού μιά γαλήνη της έρημιάς, πού μιλούσε για τό θάνατο.

Τά μάτια της Μαρίνας άλλαξαν έκφραση. Πριν ήταν θολωμένα, σκοτεινά και μεθυσμένα, τώρα έγιναν θαυμαστά, φωτεινά, ήρεμα, χαρούμενα, ειλικρινή και γαληνεμένα, και μιά ένάρετη συστολή φάνηκε μέσα σ' αυτά. Οι γοφοί της γίνονταν πλατύτεροι και ή κοιτιά μεγάλωσε πολύ, κι' αυτό της έδινε κάποια καινούργια χάρη, άλύγιστη, άπαλή και βαρεία—και πάλι μεστή άγνότητα.

Η Μαρίνα δεν κοινοίταν πολύ μέσα στη κάμαρή της, πούμοιαζε με έξωκκλησιό του δάσους, όπου προσεύχονται στους μικρούς θεούς. Τη μέρα ταχτοποιούσε τά πολύπλοκα νοικοκυριά της: άναβε τό τζάκι, έβραζε τό κρέας και τό ψάρι, έγδερνε τά θεριά πούχε σκοτώσει ο Ντεμίντ, καθάρριζε τό οπιστικό της. Τ' άπόδραδα—κι' ήταν τόσο μεγάλη—ή Μαρίνα τύλιγε πάνω σ' άδράχι τό στημόνι και ύφαινε πανί στον άργαλιό' έραβε για τό παιδί της. Και σάν έραβε συλλογιόταν τό μωρό, τού τραγουδούσε και τού χαμογελούσε γλυκά.

Η Μαρίνα σκεφτόταν τό παιδί της—άνεξαντήλη δυνατή χαρά πού τ' άγκάλιαζε όλα, γέμιζε τό είναι της. Σφυροκοπούσε ή καρδιά, κι' άκόμη πιό δυνατά φούντωνε ή χαρά στα σωθικά της. Μά τ' ότι ή Μαρίνα θά γεννούσε—θά υπέφερε—αυτό δεν τό συλλογιόταν διόλου.

Ο Ντεμίντ με τίς πρωινές ιριδιένιες αλγές, σά φαινόταν άκόμη στη δύση τό στρογγυλό φαγγάρι, έφευγε με τά χιονοπέδιλα, ώπλισμένος με μιά καραμπίνα και μιά φινική κάμα για τη ταϊγά. Στεκόντουσαν τά έλατα κι' οι κέδροι διαγραμμένα με τά τραχεία και βαρεία σχέδια του χιονιού' κάτω απ' αυτά ζαφόσανε τ' άγκαθωτά πεύκα, τ' άρδίτσια, τά σκλη-

που άρχίζανε νά σκούζονε οι λύκοι, ζυγώνανε στο χωριό, καθόντουσαν στα πινά ποδάρια και σκούζανε κοιτάζοντας τον ούρανό, μακρόσυρτα και καταθλιπτικά.

X

Την άνοιξη ή Μαρίνα γέννησε.

Την άνοιξη φούντωσαν και ξεχείλισαν τά πλατειά ποτάμια, ρυτιθωσαν με κατσουφιασμένα, σγουρά, μολυβένια κύματα, οι όχθες στολισθήκανε με λευκά κοπάδια κύκνους, χήνες, νεροπούλια. Στη ταϊγά άρχισε ή ζωή. Εκεί γινόταν τό μεγάλο έργο των θεριών, ή γέννηση, τό δάσος βούιζε προσεχτικά από τό θόρυβο ποδάριαν οι άρκοιδες, τά τσακάλια, οι άλλες, οι λύκοι, οι μπουφφοί, οι άγριοπετεινοί. Άνθισαν και μεγάλωσαν τ' άνταρσιασμένα σκουροπράσινα χορτάρια. Σούφρωσαν οι νύχτες και μάκραναν οι μέρες. Ιριδιένιες και πλατειές ήταν οι αλγές. Τά σούρουπα πάλι ήσαν άχοπροσίνα και σκαμπανεβαστά και μέσα σ' αυτά, κάτω στη ρεματιά, σιμά στο ποτάμι, και μέσα στο χωριό, οι κοπέλλες τραγουδούσαν για τό Λάδ. Με τίς πρωινές αλγές σηκωνόταν ο μεγάλος ήλιος πάνω στο νοτισμένο μαβί ούρανό, για νά κινή πολλές άνοιξιάντικες ώρες τον ούρανό δρόμο του. Ηρθε ή άνοιξιάντικη γιορτή, όταν, καθώς λέει ή παράδοση, χαμογελάει ο ήλιος, οι άνθρωποι άνταλλάζουνε κόκκινα αλγά, σύμβολα του ήλιου.

Τη μέρα κείνη γέννησε ή Μαρίνα.

Οι πόνοι άρχισανε τη μέρα. Ο άνοιξιάντικος μεγάλος και πρόσχαρος ήλιος έμπαινε στο παράθυρο και με άφθονες δεομίδες έπεφτε στους τοίχους, στο πάτωμα, πού ήταν στρωμένο με τοιάρια ζώων.

Η Μαρίνα θυμόταν μονάχα πως ήταν ένας πόνος ζωώδης, σπασμοζικός και

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΣΑΝ ΞΑΝΑΡΘΗΣ

Τό μέτωπό σου τώζωσαν, στυγνές, φριχτές, οι έννοιες και κύκλος σου στεφάνωσε τά μάτια μελανός κι' ένθ τό δειλι έγεργε σ' άνταύγειες λουλουδιένιες και πέρα έφάνταζεν άχνά γαλάζιος ο ούρανό.

Τό πονεμένο σου έγειρες στο στήθος μου κεφάλι τό βλέμμα σου στηλώθηκε στα μάτια μου θολό κι' ή πιό πνιχτή άπελπισιά μας πλάκωσε και πάλι ένθ τό δειλι έγεργεν άργό... γλυκό... άπαλό.

Κι' ένθ πού πρόσμεινα νυχτιές, μέρες και μήνες τώρα άγάπη μου μοναδικιά, τρισακριβή, τρελλή την πού θά μ' έσφιγγες γλυκά στην άγκαλιά σου ώρα και άπ' τά ύγρά τά χείλια μου θά τρύγαγες φιλι

θανατερό, μεθυστικό μαζι' κι' άπελπισμένο κι' όμως γλυκό σάν μαχαιριού γλυκειά λαβωματιά μεσ' στην καρδιά. Άχ! τώνοισα πως μήνες θά προσμένω νά ξαναρθής, κάποιο θαμπό δειλι ή κάποια νυχτιά. Ν.

XI

Κείνη τη νύχτα έφυγε από του Ντεμίντ τ' άρκοιδι, έφυγε νά πάη στη ταϊγά για νάβρη τό ταίρι του.

Έφυγε τ' άρκοιδι άργά τη νύχτα σπάζοντας τη πόρτα. Ήταν σκοτάδι. Στόν όρίζοντα άπλώθηκαν οι μόλις δρατές λουρίδες της αλγής. Κάπου μακρούα οι κοπέλλες τραγουδούσαν για τό Λάδ. Στο βράχο από κόκκινο γρανίτη και άσπρες πέτρες καθόντουσαν σ' ένα σφιχτό τσοφριμό τά κορίτσια, τραγουδούσαν και σιμά τους, με σκοτεινές, άνακαλλιασμένες σιλουέτες στεκόντουσαν τά παλληκάρια πού γύρισαν στα χειμαδιά από τη ταϊγά.

Μετ. ΑΘΗΝΑΣ ΣΑΡΑΝΤΙΔΗ

ΑΛΕΞ. ΒΕΓ'ΝΟΓΛΟΥ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΝΟΥΒΕΛΛΑ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Να κτυπάτε, είπε η Μαίρη ήρεμα και τους άνοιξε την πόρτα.
"Επειτα έτρεξε άπάνω, στην κάμαρα της μάννας της.
Κύριε Μάντη, κύριε Μάντη, ψιθύρισε τρέμοντας.

Του έξήγησε τι συνέβαινε και τον ώδηγησε σε μιá κμαροούλα στη σοφίτα.
"Επειτα έτρεξε άπάνω, στην κάμαρα της μάννας της.

Κύριε Μάντη, κύριε Μάντη, ψιθύρισε τρέμοντας.

Του έξήγησε τι συνέβαινε και τον ώδηγησε σε μιá κμαροούλα στη σοφίτα.

Επειτα έτρεξε άπάνω, στην κάμαρα της μάννας της.

Κύριε Μάντη, κύριε Μάντη, ψιθύρισε τρέμοντας.

Του έξήγησε τι συνέβαινε και τον ώδηγησε σε μιá κμαροούλα στη σοφίτα.

Επειτα έτρεξε άπάνω, στην κάμαρα της μάννας της.

Κύριε Μάντη, κύριε Μάντη, ψιθύρισε τρέμοντας.

Του έξήγησε τι συνέβαινε και τον ώδηγησε σε μιá κμαροούλα στη σοφίτα.

Επειτα έτρεξε άπάνω, στην κάμαρα της μάννας της.

Κύριε Μάντη, κύριε Μάντη, ψιθύρισε τρέμοντας.

Του έξήγησε τι συνέβαινε και τον ώδηγησε σε μιá κμαροούλα στη σοφίτα.

Επειτα έτρεξε άπάνω, στην κάμαρα της μάννας της.

Θυμούστε την προφητεία μου, είπε στον άξιωματικό.
"Ακούστε, συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Κύριε Μάντη, κύριε Μάντη, ψιθύρισε τρέμοντας.

Του έξήγησε τι συνέβαινε και τον ώδηγησε σε μιá κμαροούλα στη σοφίτα.

Επειτα έτρεξε άπάνω, στην κάμαρα της μάννας της.

Κύριε Μάντη, κύριε Μάντη, ψιθύρισε τρέμοντας.

Του έξήγησε τι συνέβαινε και τον ώδηγησε σε μιá κμαροούλα στη σοφίτα.

Επειτα έτρεξε άπάνω, στην κάμαρα της μάννας της.

Κύριε Μάντη, κύριε Μάντη, ψιθύρισε τρέμοντας.

Του έξήγησε τι συνέβαινε και τον ώδηγησε σε μιá κμαροούλα στη σοφίτα.

Επειτα έτρεξε άπάνω, στην κάμαρα της μάννας της.

Κύριε Μάντη, κύριε Μάντη, ψιθύρισε τρέμοντας.

Του έξήγησε τι συνέβαινε και τον ώδηγησε σε μιá κμαροούλα στη σοφίτα.

Επειτα έτρεξε άπάνω, στην κάμαρα της μάννας της.

Κύριε Μάντη, κύριε Μάντη, ψιθύρισε τρέμοντας.

Του έξήγησε τι συνέβαινε και τον ώδηγησε σε μιá κμαροούλα στη σοφίτα.

Επειτα έτρεξε άπάνω, στην κάμαρα της μάννας της.

Ελα, έμπα! φώναξε ή κ. Φωλέ. Ταπεινά, δειλά, χαιρέτησε τον έντεταλμένο του Κεράλ.

Αυτούμαι, λυπούμαι, έλεγε, για τις παρεκτροπές που έγιναν.

Ο κ. Μάντης ήταν άμιλητος. Μηχανικά μετρούσε τα πτώματα που προσπερνούσαν.

Γιατί δεν είχατε φύγει τόσο καιρό; ρώτησε ο Μουχτάρ πασάς.

Δέ μπορούσα να φύγω... Κι' όμως φεύγετε τώρα!

Μουχτάρ πασά, εγώ δε φεύγω, δε θα έφευγα ποτέ. Μιά άνωτερη δύναμη...

Ο Τούρκος έπισημος γέλασε καλοκάγαθα.

Αυτό το μυστικό που άγνοούσε και ήταν χωρίς άμφιβολία εις βάρος του, ταπεινώνε τον πρώην λοχαγό.

Ναί, άκριβως, παρατήρησε ή κ. Φωλέ.

Εκείνος δεν άποκρίθηκε. Είχαν άλλωστε φτάξει στην αποβάθρα.

Ρούθ, Ρούθ, ψιθύρισε ο άξιωματικός, σ' ευχαριστώ.

Κατέβασε το κεφάλι. Ο δρόμος άνοίγεται προς την έλευθερία και τη λύπη.

Είχαν φτάξει στο πλοίο. Ένας ένας άνβηκε την άερην σκάλα.

Η Σμύρνη τώρα πολύ κοντά, φαινόταν σκεπασμένη με παχείς κι' άποπνιχτικούς καπνούς.

Η Σμύρνη τώρα πολύ κοντά, φαινόταν σκεπασμένη με παχείς κι' άποπνιχτικούς καπνούς.

Ελα, Τζωρτζ, σήκω, είπε ξηρά.

Τηλεόραση... Τηλεόραση... Τηλεόραση...

ΤΕΛΟΣ

ΧΤΕΣ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ

Το στόμα — σε προδιαθέτουν να ζηλέψης μιá λεχόνα, που δε το κουνάει άπ' το κρεβάτι.
"Ακούστε, συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Νά ο δρομάκος ό γεμάτος χαλίκια...

άντιθεση, παρά γιατί πείναγα.
"Ακούστε, συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Το παιδί που με σεβρίζει με παρακαλάει να περιμένω λίγο, αν θέλω να φάω φρεσκομαγειρεμένο φαγι.

Αυτός πάλι, πέρνοντας το φέρσιμό μου για λιγοδιά, άρχίζει να τρώει έπιδειχτικά, κροταλίζοντας εθφρόσυνα τη γλώσσα του.

Τον παρακολούθω. Έχει φεμένο άπόξω το τέταρτο ένοδ καρβελιού.

Αρχίζω να συλλογιέμαι. Ο λόγος τό λέει. Πές καλύτερα μιá διέξοδο, μιá δικαιολογία κι' αυτή στον έαυτό μου, πώς τάχατες έχω κι' άλλη δουλειά πιό σπουδαία να κάνω, άπό τού να καθόμαι να λυπάμαι αυτόν τον κοκομοίρη?

Ακούστε, συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης δεν άποκρίθηκε.

Ακούστε, συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Γιάννης, τό γκαροόνι, δε μου σεβρίζει άμέσως τό φαγι μου.

Α θρίσκω μιá λύση, έπιτέλους! Χτυπάω δυνατά παλαμάκια' νά, μιá λαμπρή άπασχόληση.

Πλάκωσε ή πελατεία. Τά ίδια μούτρα στις ίδιες θέσεις. Στη γωνιά, όπως πάντοτε, ή γρηά - καρβάνια. Νονός ο Γιάννης.

Ακούστε, συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

Ο κ. Μάντης συνέχισε ή κ. Μπόρς, φοβούμαι πολύ πώς και για σάς δεν υπάρχει μεγάλη ασφάλεια εδώ...

ΕΞΟΡΙΣΤΗ

της Μ. DELLY

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Μικρή άχαριστη!... αυτό σας αγαπούν τόσο πολύ! Ο καυμένος ο Ματθίας! θά τον απελίσετε λοιπόν, Μυρτώ; — Λυπούμαι γι' αυτό... Θά παρηγορηθώ όμως, εξαδέλφη μου... Κι' είναι πιο λογικό να το αφαιρέσουμε από τώρα τις ελπίδες.

— Δεν το λυμώ να έπιμενο παιδί μου... 'Αφού η καρδιά δεν σας μιλάει, το καταλαβαίνω... Μα στενοχωρούμαι και δεν ξέρω πώς να το μιλήσω.

— Κι' εγώ το ίδιο, είπε η Μυρτώ με συγκίνηση. 'Αλλά δεν μπορώ να κάμω κι' άλλωδώς... Συγχωρήστε με καλή μου εξαδέλφη, γι' αυτήν άμηνανία στην όποια σας φέρνω!

— Δεν έχω να σας συγχωρήσω γι' άπο τιποτέ, φωχθή μου εξαδέλφη! Λυπούμαι μόνο που δε μπορείτε να βοηθή την ετυχία σας σε κανένα από τα δυο μέρη. Λοιπόν, μικρούλα, φίληστε με, κι' άς μη ξαναμιλήσουμε γι' αυτό. Ο Ματθίας θά φύγη άπόψε, κι' έτσι δε θά άναγκασθήτε να τον ξαναδητή.

'Εφίλησε το μέτωπο της νέας κι' απομακρόνθησε.

'Η Μυρτώ γιά μερικές στιγμές έμεινε ακίνητη και συλλογιόμενη... έπειτα σηκώθηκε με μι' άκίνηση άποφασιστική. 'Αφού έριξε μι' ματιά στή φορεσιά της, κατέβηκε, γι' άτι πλησίαζε ή ώρα του τσαγιού. 'Αντί να διευδυνθθ ή προς την αίθουσα των πριγκιπισσών, έμπηκε στο σαλόνι της μουσικής γιά να ζητήσει κάποιο έργο του πρίγκιπος Milcza που είχε παίξει μαζί του γιά πρώτη φορά την περασμένη μέρα. Κοντά σ' ένα παράθυρο άνοιγμένο στην ταράτσα στεκόταν ή Ειρήνη όρθή με σκυθρωπό το βλέμμα και τ' ά χαρακτηριστικά άλλαγμένα. Περιέβαλε την εξαδέλφη της με μι' άγνωστή ματιά και της εσφύριξε αυτά τ' λόγια:

— Την άκατάδεκτη μ'άς κάνετε, δε-

ταότ' μου, με θέρ'ε ή πεύνα. Μπήκα τό λοιπόν σ' ένα γαλατάδιο κι' έφραγα με τ'ά ρέστα ένα πηνιγτάρι λουκουμάδες ζεστους-ζεστους, ξεροφ'ημένους, όλο γλύκα. Συχώρα με άγ:ε Νικόλα μου!

Τώρα ή μι' άνάμνηση φέρνει την άλλη. Μο'ηρονται μονομ'ας όλα στο νού. Τέ μαγέροκο κάθησε μονομ'ας άπ' τ'ά μάτια μου. Τ'όκρυψε, λές, ή καπνός, πού όσο πάει και πληθαίνει, κι' ή σκέψη πού φετοργ'ίζει, πετ'άει άλλοδ.

Πειραιάς 20 'Οκτωβρίου 1929.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ

ποιούς 'Ελευάνη; 'Ενας Μιχέλι Donacz ένας κόμης Giszta δε σας άρέσουν; Φαίνεται πως όνειροπολείτε κανέναν καλύτερο.

— Δεν όνειροπολώ κανέναν, άπήντησε ή Μυρτώ με ψυχρότητα. 'Ός τ'ά σήμερα δεν εσκέφτηκα καθόλου γιά γάμο, γι' άτι είμαι τόσο νέα άκόμα και γι' άτι ή προίκα πού παρουσιάζει έμπόδια. 'Εκείνο όμως πού ξέρω είναι πως ή κ. Donacz και ή κόμης Giszta, παρ' όλα τους τ'ά άναμφισβήτητα προσόντα και την εκτίμηση πού τους έχω, πού είναι έντελώς άδιάφοροι, και γι' αυτό δεν εδίστασα ούτε μι' στιγμή να τους άπαντήσω.

'Η Ειρήνη άφησε ένα σύντομο και σαρκαστικό γέλιο.

— 'Όστε άδικα ο Μιχέλι Donacz έξυμνεϊ την έλληνοπούλα με τό φωτεινά μάτια και του κάκου ή κόμης Ματθίας άφήνει γιά σας τό άνάκτορο του θείου του; 'Εχετε καρδιά από μάρμαρο, Μυρτώ! Ξαναγέλασε και προχώρησε άργά προς τή μέση του σαλονιού, ένω ή Μυρτώ υπερχινόνας την έξωρισμένη της άτυπομονησία έσχυσε προς μι' θήκη μουσικών κομματιών.

— Λοιπόν αντί του δικού σας γάμου, πιστεύω πως θ'άχουμε έναν άλλον, είπε ήσυχ'α ή Ειρήνη. 'Εχω την ιδέα ότι ή πρίγκηπος Milcza... Παρ' όλίγου τραβήξε γιά τ' άθεροκήπια με την κυρία ντε Σολιέ, γιά να της δείξη τάχα δεν ξέρω ποϊο φυτό πού ήθελε εκείνη να μάθη.

'Αλλά φαίνεται πού συγνημένος, σε μεγάλη άμηνανία... 'Απόψε, Μυρτώ, νομίζω πως θ'άχουμε άρραβόνες στο Voracz.

'Η Μυρτώ άνασήκωσε τό κεφάλι της, άσπρη σάν τό φόρεμά της, και τ'ά μάτια της καρφώθηκαν άπάνω στην Ειρήνη...

— Μ' αυτή ή! 'Ό! Νομίζετε; είπε με πνιγμένη φωνή.

— Μ'ά βέβαια! Γιάτι παραξενεύεστε; Δέν κάνει γιά χαριτωμένη πριγκήπισσα; Είναι τόσο θελατική, τόσο έξπνη! Τώρα έξηγώ την παραμονή του πριγκηπος στο Παρίσι και την πλήρη μεταβολή του.

— Μ'ά δε φαίνονται τόσο... ήταν μάλλον ψυχρός άέναντί της... Αυτή είναι πού κοσμική...

'Η φωνή της της φαινόταν άλλοκοτη, σάν πού μακρονη, ένα είδος όμίχλης περνούσε μπρός στα μάτια της...

— 'Ό! Αυτός θά τή συνηθίσω γρήγορα σ'ένα γούστα του και καθώς αυτή είναι ξετρολλαμένη μαζί του θά ύπακούση πρόθυμα σ' ό,τι θελήσει. Φαντάζομαι πως θά ετυχισώ μ' αυτή κι' ή νύφη μας θάνα πολύ άξιαγάπητη.

'Εκείνη τή στιγμή όμως μι' πρόσκληση της μητέρας της την άνάγκασε

να εγκαταλείψη τό σαλόνι. 'Η Μυρτώ τότε ξανάβαλε στή θέση τους τις πλάκες, γι' άτι λησιμόνησε κι' ή ίδια τ'ι ζητούσε, βγήκε στην ταράτσα, κατέβηκε τις σκάλες και πάντα μηχανικά διευθύνθηκε προς τό πάρκο.

Τ'ά λόγια της Ειρήνης έβούζαν παράξένα στο κεφάλι της. Ποτέ δεν είχε σκεφτή μι' τέτοια περίπτωση, όχι, ποτέ!

'Η Μυρτώ έπήγαινε σάν ύπνοβάτης, οι σκέψεις άνακατεόνταν στο κεφάλι της. 'Αξάφνα βρέθηκε μπρός στον ελληνικό ναό, άνέβηκε τις σκάλες και σταμάτησε στο περιστύλιο.

'Ηταν μπρός στην κολόνα όπου εκείνος είχε στηριχτή τή στιγμή πού θά πραγματοποιόσε τό εγκλήμα του. 'Η άνάμνηση εκείνη της στιγμής ένκυριεψε όλόκληρη τή Μυρτώ, την έπλημύρισε, την έγέμισε με μι' άπέραντη γλύκα και πικρία...

'Ανοιξε την πόρτα του ναού. Τ'ι ζητούσε εκεί μέσα; Δέν ήξερε ούτε αυτή άκριβώς. 'Υπόφερε κι' είχε άνάγκη από βοήθεια.

Σιγά-σιγά κάποια γαλήνη χύθηκε μέσα της. Τό βλέμμα της άγίας 'Ελισάβετ σκόρπρισε μι' ήρεμία στην καρδιά της την άναστατωμένη από μι' συγκίνηση μυστηριώδη. Σταύωσε τ'ά χέρια της και μουμούρισε με θέρμη:

— 'Αγαπημένη μου άγία, δέησου γι' αυτόν! 'Ας είναι εύτυχισμένος, 'Ας σωθ ή ψυχή του... 'Η ετυχία του είναι ετυχία μου, αισθάνομαι ότι θά μπορούσα να την έξαγοράσω με μι' μεγάλη όδύνη.

Σηκώθηκε και βγήκε άπ' τό ναό. 'Η ώρα περνούσε, εκεί κάτω θ' άνησυχούσαν γιά την άπουσία της.

'Αλλά σταμάτησε άκόμα μι' φορά στο περιστύλιο. 'Η ίδια άνάμνηση τή διαπέρασε ξανά, πού θλιβερή και πιο γλυκειά...

'Ο ήλιος, πού έγεργε πέρα στον όρίζοντα, εσκέπαζε μ' ένα ρόδινο φέγγος την άσπροντυμένη κόρη πού άκουμπόσε στή μαρμάρινη κολόνα, θυμίζοντας μέσα στην καθαρό ελληνική όμορφία της μι' νεαρή ίερεία της 'Αθηνάς. Στά μεγάλα μάτια της κυμάτιζε ένας πόνος βαθύς, αλλά και μι' γαλήνια άποφασιστικότητα. Τό χαριτωμένο κεφάλι της ήταν λιγάκι σκυμμένο σά να μη μπορούσε να βαστάξη τή βαρεία κόμη τή χρυσοβαμμένη από τις άχτίδες του ήλιου.

Γύρω τό χώμα ήταν σκεπασμένο με μι' πνιγή χλόη πού κατέπνιγε τον κρότο των βηματισμών. Κάποιος είχε φανερωθ ή άπαράτητος στή γωνία του ναού. Μ'ά αυτή τή φορά ήταν εκείνος...

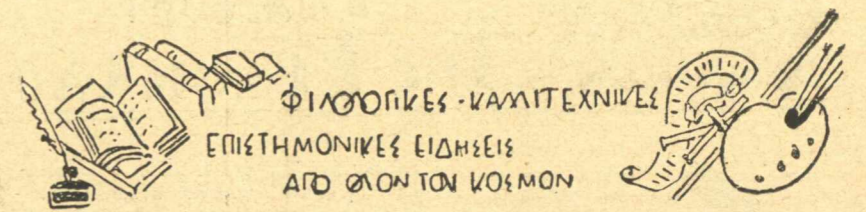
'Η Μυρτώ έκαμε μι' άπότομη κίνηση και γλώμισε άκόμα περισσότερο. 'Εκείνος άνέβαινε τις σκάλες και προχωρούσε τώρα προς αυτή.

— Τ'ι συμβαίνει, Μυρτώ; 'Ανησυχίασε εκεί πέρα κι' ήρθα να σε βρω...

Σταμάτησε και στηριξε τό βλέμμα του στα μάτια της εξαδέλφης του.

— 'Εκλάψατε, Μυρτώ;... Μ'ά τι έχετε;

'Εσχυψε άπάνω της και της έπιασε τό χέρι.

— 'Α, δεν είναι τίποτα άπάντησε αυτή. Κατι μα'φρες ιδέες...

— Μα'φρες ιδέες! Και ποιές; Πέτε μου Μυρτώ...

'Εκείνη χαμήλωσε τό βλέμμα της γιά να άποφύγη τό δικό του τό επιβλητικό κι' έλεπε με μι' φωνή πού έτρεφε λίγο:

— Δέν άξίζεϊ τον κόπο. Πραγματικά όχι, Αγραδ.

— Δέ θέλετε να μού φανερώσετε τί σας βασανίζει;... Δεν έχετε έμπιστοσύνη σε μένα, Μυρτώ;... 'Εγώ όμως σας έμπιστεύομαι πάντα...

Τ'ά χλωμασμένα χέλια της Μυρτώσ συσπασθήκαν έλαφρά. 'Υπήρχε ώστόσο κάτι πού του τό έκρυβε όπως κι' άπ' τους άλλους.

— Δέ θέλετε λοιπόν, Μυρτώ;...

'Ο πρίγκηπος Milcza παρέμεινε γιά μι' στιγμή σιωπηλός παρατηρώντας τό χλωμό πρόσωπο τό τριγυρισμένο με μι' ροδόχρομη λάμψη. 'Επειτα έξάφνα τής έλεπε με μι' φωνή παλλομένη από την ταραχή του:

— 'Η μητέρα μου σας έκαμε λόγο γιά καμιά προξενεία;

— Ναί, του άπάντησε μ' ένα όφος κουρασμένο. Λυπούμαι πού ή κόμης Ματθίας και ή κ. Donacz με συλλογιστήκαν. Δέ μπορούσα όμως να άπαντήσω στην αίτησή τους παρ' ά με την άρνηση...

— Με την άρνηση! μουμούρισε κι' έκεινος.

'Η φυσιογνωμία του πήρε την πύωτη έκφραση της, τό άνησυχο και σοκτενιασμένο του βλέμμα φωτίστηκε.

— Δέν εσκεφθήκατε λοιπόν; της είπε. Είπατε τό όχι έτσι, άμέσως;

— Ναί, ναι. Δέν είχα σκοπό να παντρευτώ. 'Οχι άλήθεια, δεν εδίστασα ούτε μι' στιγμή να δέν αισθάνομαι γι' αυτό καμιά τύψη.

— Μυρτώ, άκούστε με.

Σήκωσε τό μάτια της κι' είδε στο πρόσωπο του μι' συγκίνηση δύσκολα συγκρατούμενη.

— 'Επρεπε να σας μιλήσω αύριο, άφού μάθαινα την άπάντησή σας στην πρότασή τους. Μ'ά όμως και την ξέρω από σήμερα μπορώ να σας πω πως ένας άλλος περιμένει την ετυχία να γίνη σύζυγος σας, ένας άλλος πού σας αγαπά—τολμώ να τό βεβαιώσω—περισσότερο από καθέτι άλλο στον κόσμο. Κι' αν περιμένα τόσο καιρό γιά να σας μιλήσω, Μυρτώ, αν έδοκίμασα τόσες όδυνηρές άγωνίες άφήνοντας άλλους να ζητήσουν τό χέρι σας πριν από μένα, τό έκαμα γιά να σας δώσω έλευθερία να συγχρίνετε, να διαλέξετε σύμφωνα με την έπιθυμία σας, γι' άτι δεν ήθελα να επιβληθώ στην άνεξαρτησία της ζωής σας, στην ελεήμονη καρδιά της πού θάταν ίκανή, από στοργή γιά μι' ψυχή πού νονούσε, να ύποβληθ ή στή μεγάλη θυσία...

(Τό τέλος στο έρχόμενο)

— ΟΤΑΝ πραγματοποιηθούν τ'ά σχέδια μεγενθύσεως της Βιβλιοθήκης Λένιν στή Μόσχα, ή βιβλιοθήκη αυτή θα έχη, καθώς λέν οι άρμόδιοι, ένα από τ'ά μεγαλύτερα άναγνωστήρια του κόσμου.

Πριν μπει στο άναγνωστήριο ή άναγνώστης θα είναι ύποχρεωμένος να πλήρη προσεκτικά τ'ά χέρια του γιά να άποφύγη τή διάδοση μεταδοτικών νοσημάτων και γιά να μη λερώνωνται τ'ά χρησιμοποιούμενα βιβλία. Οι ύπάλληλοι του γραφείου όπου θά ζητούνται τ'ά βιβλία θά επικοινωνούν τηλεγραφικώς με τους ύπαλλήλους πού θά βρίσκουν τ'ά βιβλία και θά τ'ά δίδουν στους άναγνώστες.

— ΣΤΗ ΦΡΑΚΤΟΨΥΡΤΗ επωλήθησαν τελευταία σε δημοπρασία μερικά αυτόγραφα μεγάλης αξίας. Μεταξύ άλλων ήταν και μι' έπιστολή πού έγραψε ή Μπίσμαρκ τό 1851. 'Ο διάσημος πολιτικός παρατηρεί με λύπη του πως οι Πρόσσοι άξιωματικοί δεν μπορούν να ζήσουν χωρίς να κάμουν χρέη και ε'πομένως την πείνα τους με την υπερηφάνεια ενός Ιταλίου...'

'Υπάρχουν επίσης έπιστολαί του Μάισερ 'Αμσελ Ρότκοιλιτ, του γυνάρχου της μεγάλης τραπέζιτικής οικογενείας. Μεταξύ άλλων είναι και ένα συμβόλαιο ένοικιάσεως γραμμένο από αυτόν εβραϊκά και δυνάμει του όποιου ή Μ. Α. Ρότκοιλιτ ένοίκιαζε, τό 1783 τό ήμισυ της οικίας του Βενεδίκτου 'Ααρόν Παβί, γιά τρία έτη, αντί διακοσίων φλωρινίων τό έτος. Μ'ά άλλη έπιστολή του ίδιου, γραμμένη τον 'Απρίλιον του 1805, περιέχει αυτήν την φράση: «... Πιστεύετε ότι ως έμπορος χρειάζομαι τ'ά χρήματά μου, βασίζομαι στα χρήματά μου, και θά μου ήτο πολύ δυσάρεστον να με έξαπατήση ένας τόσο λαμπρός άνθρωπος».

'Εκτός αυτών επωλήθησαν και αυτόγραφοι έπιστολαί του Γκαίτε και του Σοπενάουερ' σε μι' άπό τις έπιστολές αυτές, γραμμένη τό 1858, και πού άπευθύνεται σε έναν θεωρητικό μουσικό πού του εστειλε ένα χειρόγραφο να διαβάση, ή Σοπενάουερ του δικαιολογείται πού έπέστρεψε τό χειρόγραφο άδιάδαστο: «... Σε ήλικία εέδομηντα έτων, γράφει, αισθάνομαι περισσότερο από κάθε άλλη φορά την αξία του χρόνου' άπορροφμένος καθώς είμαι από πολλαπλές ένδιαφέρεσης μελέτες, τό να τις παραμείλω γιά λίγες ήμέρες γιά να διαβάσω τή χειρόγραφη βιογραφία ενός άγνωστου, υπερβαίνει τις δυνάμεις μου. . .»

— Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ της άνδρικής ένδυμασίας προσδεδει και πέφτει από έξωφρενισμό σε έξωφρενισμό. Τελευταία άπεφασίθη, καθώς γράφει τό Παρί-Μιντί, από τους ήγγέτας της μεταρρυθμιστικής αυτής κινήσεως, να προτιμάται ως χρώμα γιά την άνδρική ένδυμασία τό πράσινο. 'Η ένδυμασία θά συμπληρώνεται με ένχνοστον παντελόνι, μα'φρες μεταξωτές κάλτσες και λουστρίνια.

— Η ΑΓΓΛΙΚΗ λογοκρισία δεν άπε-

γάσιε άκόμη αν ή ταινία: «'Η Ζωή της Ζάν ντ' 'Αρι» θά έπιτραπή ή όχι να παυχθ ή στους άγγλικούς κινηματογράφους. Τό ζήτημα πού άπασχολεί τους λογοκριτάς είναι αν μερικά σκηνά ήρθοσευτικού χαρακτηρισμού προσαρμόζονται εις τ'ά γούστα του βρετανικού λαού. Οι πραγματογνώμονες όμως τονίζουν ότι αν άφαιρεθών αι σκηνά αυτά, τό έργον χάνει κάθε αξίαν. 'Η πολυμήκη όμως πού ήχοήθη έναντίον της ταινίας αυτής εξακολουθεί, διότι τό σημείο όπου ή ήρωίς κάιγεται από τους 'Αγγλους θεωρείται προβλητικό γιά την εθνική τους φιλοτιμία.

— ΜΠΟΡΕΙ κανείς να μιλήση χωρίς λάρυγγα; Αυτό τολλάχιστον απέδειξε ένας άμερικανός μηχανικός στο ζευρογοικό συνέδριο του Σικάγου. 'Ο άνθρωπος αυτός είχε πάθει καρκίνιο του λάρυγγος και άναγκάσθηκε να υποβληθ ή σε μι' εκχέρηση έξαιρέσεως του λάρυγγος. 'Εν τούτοις κατόρθωσε, με μεγάλο κόπο βαβαίως, να γυμνάση τή φωνή του, έπειτα από μι' έπισταμένη συγκριτική μελέτη των μουσικών όργάνων και της ανθρώπινης φωνής, όπως ώστε σήμερα μπορεί να μιλήση θαυμάσια.

Τό κατόρθωμα του άμερικανού μηχανικού άποτελεί μι' νίκη της άνθρώπινης θελήσεως επί της φύσεως.

— Η ΡΟΣΣΙΚΗ κινηματογραφική επιθεώρησις Κινέ μ'ας πληροφορεί ότι μι' εταιρεία κινηματογραφικών ταινιών της Ρωσσίας έτοιμάσε ένα φιλμ όνομαζόμενον «'Η Νέα Βαβυλών».

Κατά τ'ας πληροφορίες της ρωσικής επιθεωρήσεως τό φιλμ αυτό άναπαριστά ένα από τ'ά δραματικότερα έπεισόδια της εποχής της παριουής Κομμούνας. Βλέπει κανείς εκεί τ'ά ιστορικά γεγονότα πού έξετυλήθησαν από την πτώση της δευτέρας άυτοκρατορίας έως την ήττα των κομμουνάρων.

Τό Παρίσι νή νύκτα, τό γαρέμισμα της στήλης Βαντόμ, τό νεκροταφείο Πέρ Λα-σαίς, ή Τοίχος των Όμοσπόνδων έννηματογραφήθησαν από τους καλλιτέχνες της ομάδος Φέκς των Παρισίων. Οι λόγοι των Βερσαλλιών, τ'ά όδοφράγματα, οι σκηνές των όρώνων άναπαριστάθησαν στο στούντιο της Σοβκίνο στή Μόσχα.

— Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ των ζωγράφων γυναικών, πού ιδρύθη σ'άς 'Ενωμένους Πολιτείας τό 1925 μετεβλήθη τελευταία σε διεθνή ζωγραφική εταιρεία γυναικών. Στο πρώτο φύλλο του δελτίου πού εκδίδει ή επιστημονική αυτή εταιρεία, βλέπει κανείς τ'ά όνόματα υπερπεντακοσίων διασήμων έξεφρηνητριών: της 'Αγγλίδοσ Μίς Μπράντλντ πού έξεφρένησε την 'Ισημερινή Γαλλική 'Αφρική, την Μίς Ντίκκν, πού έξεφρευνά τή Βραζιλία από τό 1926, της Γερτρούδης 'Εμμερσον, πού έξησε ένάμισον χρόνο στο δάση της Νεπάλης, της 'Ιταλίδος Μαργαρίτας Μίντν πού έξεφρένησε τό αρχιπέλαγος Βισμαρκ.

Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

TA BIBLIA

[Κρίνουμε κάθε έργο που μας στέλνεται οε δυο αντίτυπα].

Γ. Ν. Κοντογιάννη, "Αγνωστες σελίδες από τη μικρασιατική εκστρατεία. Το διβλικράκι αυτό δεν εμφανίζεται βέβαια με φιλογραφικές προσοχές, παρουσιάζει όμως πολύ περισσότερο ενδιαφέρον από αρκετά έργα τέχνης σημερινά, που μονάχα στην πρόθεσή τους δείχνονται για τέτοια. Είναι ένα είδος ήμερολογιακών σημειώσεων, βιαστικογραμμών και κάπως ασύνδετων, καθώς τό απαιτούσαν άλλωστε οι περιστάσεις οι εξωτερικές του καιρού εκείνου, που περικλείουν ωστόσο όλα τα στοιχεία μιας άληθινής δραματικής σκηνής. Το άπειρο ύψος του συγγραφέα κι' ή φυσική του γλώσσα καθιστούν αυτό το ποικίλο εξαιρετικά εύκολοδιάβαστο και το προσδίδουν μια χαριτωμένη απλότητα, που δε μπορεί παρά να συγκινή τους εδωκότες. Η έπισημογραφία της φραστικής πολιτείας και ζήτησιών μίαν ανανέωση του λόγου με βάση τη λιτότητα του βήθους. Και μολονότι μπορούσε με κάποια μεγαλύτερη επίμελεια να πλησιάσας προς τη ζηλευτή αναγλυφικότητα των καθαντό καλλιτεχνημάτων, έτσι κι' όπως μας δίνεται δε χάνει καθόλου από την αδιάσταχη προτίμησή μας. Έδώ όμως δεν πρόκειται να κρίνουμε τόσο την εμφάνιση, όσο το περιεχόμενο, όπως θα συμφωνή κι' ο ίδιος, υποθέτουμε. Τα γεγονότα που μας εκθέτει, με μια στρατιωτική, αλήθεια, λακωνικότητα, αναφέρονται στη μικρασιατική εκστρατεία κι' ειδικότερα στις περιπέτειες όριμένης μεραρχίας, από την αρχή της κρίσιμης περιόδου ίσαμε την τελική έκβαση του αγώνα. Η διήγησι, καθώς προχωρεί μές απ' την άγωνία και τη φρίκη προς τον αιματηρό επίλογο, μας αποκαλύπτει μία ζωντανή εικόνα από τον έλευθο τό μεγάλο πού λύγισε την έλληνική φυλή. Τα σκόρπια επεισόδια που αναφέρονται εδώ κι' εκεί είναι παρμένα από την πραγματικότητα και γι' αυτό δεν έχουν ανάγκη από ύποπτες περιγραφικότητας και ρητορικά ξεσπάσματα, αφού μπορούν και στη γύμνια τους να προκαλέσουν την έντύπωση πού χρειάζεται. Οι φράσεις, σύντομες και γοργές, ακόλουθοι ή μία την άλλη σαν παραγγέλματα πολεμικά πού άνυπονοούν και δεν έχουν καιρό να περιμένουν. Οι λέξεις οι τριμμένες απ' τη δημοσιογραφική χρήση εδώ παίρνουν μία μορφή ξανακαινοουργωμένη και δε μας απομακρύνουν, όπως θα

γινόταν αν τις βλέπαμε άλλοι. Έπειτα ή εξιστόρηση των γεγονότων ποικίλλεται κάθε τόσο με χρονολογίες, όνομασίες, έγγραφα, ένα πλήθος ιστορικών μαρτυριών, που μας διαφωτίζουν και μας ίκανοποιούν πληρέστερα από κάθε εξακριβωμένη περιγραφή. Άλλά περισσότερο απ' όλα εκείνο πού προσφέρει άμέσως αίσθηση στον αναγνώστη είναι ή ψύχραμη όλιγολογία του συγγραφέα προκειμένου να διηγηθή και τα σημαντικότερα ακόμα περιστατικά. Ολόκληρη σειρά επεισοδίων, που μπορούν να γεννήσουν όλων των ειδών τα συναισθήματα και να δώσουν σ' άλλους την εθκαία να άπλωθούν σε μακρότατες αναλύσεις, χαρακτηρίζονται με λίγες γραμμές φευγαλέες, έτσι πού να δίνουν σχεδόν την υποψία πως δεν άφησαν στην ψυχή βαθύτερα σημάδια. Όμως ή φαινομενική αυτή απάθεια, πού θα παρεξηγήταν απ' τον έπιπόλαιο, δεν είναι τίποτε άλλο παρά τό αποτέλεσμα του άντικρύσματος με τον ίδιο τό θάνατο, της επαφής με τη φοβερότερη δοκιμασία της ζωής, της γνωριμίας με τις κυριαρχικά τραγικές στιγμές των ανθρώπινων. Οι πολεμιστές τάχουν μετρημένα τα λόγια τους και μιλούν περισσότερο με την πράξη, πού κρύβει μέσα της την πιστικότητα της μεγάλης εθλογωίας, παρά με τη γλώσσα του αισθηματισμού, πού ξεγυρίζει κι' εκεί πού δεν τό περιμένει. Το βιβλίο του κ. Κοντογιάννη μας λέει χωρίς επιδείξεις μερικές βαθύτερες αλήθειες και χωρίς να χύει τις άρετές της τέχνης, έρχεται να προστεθή κι' αυτό στά έργα της αντιπολεμικής φιλολογίας, πού δεν άντιπροσωπεύεται άλλωστε με άρκετά στον τόπο μας, αν εξαίρεσουμε και τό μοναδικό παράδειγμα του Μυριβήλη. Και ποιάς τό ξερεί, με την αλήθεια, αν δεν είναι αυτά τα λιγοστά έντυπα εκείνα πού θα άποτελέσουν πίο πολύ απ' τα μεγαλύτερα συνέδρια της ειρήνης, με την εθρησκευτική τους επίδραση στις συνειδήσεις των νέων, να άπολυτρωθούν από τη μοιραία σκοτεινή πλάνη των άδερφικών ξελοθηρεμών...

Άντ. Αντιονάκου, Δύο μισυ χρόνια δάσκαλος στο Μαροῦσι. Είμαστε τόσο βρυσεστημένοι μερικές φορές απ' τη φιλολογία, την καλή και την κακή, των συγχρόνων μας, πού υποδεχόμαστε με εξαίρετική εθχαριστία, με άνακούφιση κάποια, όταν μας πέσει στα χέρια, ένα καλογραμμένο βιβλίο έξω της σειράς αυτής. Κι' ένα τέτοιο βιβλίο, σε στρατή δημοτική και με άσυνήθιστη σαφήνεια, είναι και τό σημερινό του κ. Άντιονάκου, άνθρώπου με μόρφωση πραγματικά έπιστημονική και με πλήρη συναίσθηση του προορισμού του, αν δώσουμε πίστη στα όσα γράφει εκεί μέσα. Στην τυπωμένη αυτή διάλεξη του ο συγγραφέας μας εκθέτει αναλυτικά τό έργο του στο διάστημα των δύο μισυ χρόνων πού έμεινε στο Μαροῦσι και μας δίνει άρκετές εκθέσεις μαθητών ως δίδαγμα των άποτελεσμάτων της συγχρονισμένης δασκαλίας του. Η σπουδαιότητα της παιδαγωγικής μεθόδου πού άκολουθεί έγκειται στην άπλούτεση των

μαθημάτων και στην όσο τό δυνατό μεγαλύτερη προσαρμογή στις ανάγκες του σημερινού σχολείου. Σα δάσκαλος πού ήταν, απ' την άμεσή του συνανατροφή με τα παιδιά κατάλαβε πως θα τα ωφελοῖσε περισσότερο με τη δημιουργία μιας συναδέλφικης έμπιστοσύνης άναμεταξύ τους παρά με τη διατήρηση των καθιερωμένων άποστάσεων ανάμεσα εδρας και θρανίου. Προσπάθησε λοιπόν όσο μπορούσε να πλησιάσει στις παιδικές τους ψυχές και να τα ένθαρρύνη δείχνοντάς τους την οικειότητα του φίλου κι' έχι τη σοβαροφάνεια του άνωτέρου. Άντι να τα κρατή κλεισμένα μέσα στους τέσσερους τοίγους, έπιχειρούσε μαζί τους συχνές εκδρομές, έπισκέψεις σε μουσεια, αναβάσεις σε βουνά και, όποτε τό επέτρεπε ή καιρός, δεν έδίσταζε να μεταφέρη τον τόπο των παραδόσεων στο ύπαιθρο. Άπ' όλη αυτή τη στενή επικοινωνία βγήκε κάποιο καλό, άνεπίτευκτο υπό διαφορετικές περιστάσεις: οι μαθητές, άφημένοι να εκφράζων φυσικά κι' ελεύθερα τις ιδέες τους και τα συναισθήματά τους, παρουσίασαν εκθέσεις πού δύσκολο είναι να γραφούν στην ήλικία τους. Οι εκθέσεις αυτές, αν προέρχονται πραγματικά, όπως υποθέτουμε, από χέρια παιδικά, άποτελούν την καλύτερη επιβράβευση των μεθόδων τού άνεφέριστου ακόμα στην Έλλάδα σχολείου εργασίας και μας παρέχουν ένθουσιαστικές έντυπώσεις για τις δυνατότητες τις πνευματικές των συγχρόνων παιδιών. Δείχνουν γερή λογική και σκέψη σχηματισμένη, όλοταλα άσυμβίβαστη με την έπιπολιότητα πού σνηθίζουμε να τους άποδίδουμε, από άγνοια ίσως ή άτελή αντίληψη των πραγμάτων. Γίνεται όμως εκεί μέσα τόσο συχνά λόγος για τον υποκινητή αυτής της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας και με τρόπο τόσο φανερά υπερβολικό πού, αν δεν ήταν γνωστή ή κλίση των μαθητών προς τη μεγαλοποίηση, όλη αυτή ή φιλολογία θα φινόταν κάπως ύποπτη. Ίσως μας άνταχτή πώς οι μαθητές δεν είχαν άλλο πρόσωπο προχειρότερο και δεν ένδιαφέρονταν γι' άλλον παρά μόνο για τό δάσκαλό τους, πού άναφέρεται με φράσεις έγκυμιστικές κάθε τόσο και σε κάθε τους θέμα. Η άποψη αυτή μπορεί, όμως, ξερεί, να άποκλείση κάθε πρόθεση διαφημιστική, αλλά θάταν πού καλύτερα να άποφεύγονται παρόμοιες δικαιονευμένες άπίστερες, πού παρεξηγούνται εύλογα απ' τους πίο σκεπτικιστές. Γάργχει όμως ή άλλη δικαιολογία πίο σοβαρή και σχεδόν άποστομωτική: ή σκοπιμότητα του να γίνη γνωστό τό παράδειγμα του και στους ύπολοιπους δασκάλους και να τους κινήση σε μία μίμηση, καθόλου άξιοκαταρρήνητη, αλήθεια. Πάντως έμεις, για τό περισργό της περιπτώσεως, δεν έχουμε παρά να παραθέσουμε ένα γραμμαίο μαθητή πού του στάλθηκε όταν μετατέθηκε άλλοι, ένα γραμμαίο χαρακτηριστικό πού θυμίζει με τη συκινημένη του άφέλεια τόνους έρωτικού λυρισμού: «Φύγατε λοιπόν; Είσατε μακρυνά; Πως τά παράσατε στο ταξίδι; Άλτου πώς τά βρήκατε; Δεν είχα την

τύχη να σας δω ακόμα μία φορά. Την ήμέρα πού μας άποχαιρετήσατε στο σχολείο, πήρα κι' εγώ από χει τό άποφοιτήριό μου. Μου ήταν άδύνατο να βλέπω στη θέση σας άλλον καθηγητή. Όυτε να προσέξω στο μάθημα μπορούσα. Πάντα θα πρόσχα άφηρημένος στο φάντασμα σας πού, άόρατο, θα περιπλανιόταν μέσα στην τάξη μας, τριγύρω μας, πίσω μας, μπροστά μας. Πήγα στο Μαροῦσι τό Σαββατόβραδο με την έλπιδα να σας πρόσχα άκόμα εκεί. Άλλά είχατε φύγει πιά. Μου είπαν πως σας συνώδευαν στο σταθμό της Λαρίσης τα παιδιά της τάξεώς μας. Αυτό πού μεγάλωσε τη λύπη, έπειδή εγώ είλειφα. Όσο για τό χωρισμό μας, ετι και να σας πω, δεν θα μπορούσατε να βρήτε τη λύπη μου και την άπογοήτευσή μου. Έχω καταντήσει διαρκώς άρρωστος από κείνη την ήμέρα. Όσο σκέπτομαι τη στιγμή πού μας είπατε: «γαπτιμένα μου παιδιά, τώρα φεύγω και σας άφήνω», έπειδή από φυσικό μου δε μπορώ να κλάψω, ή καρδιά μου σφιγγεται, σφιγγεται και θαρρω πως θα κοπή. Είμαι εύτυχισμένος πού έχω δυο φωτογραφίες σας, τη μία πού είσατε με τη σάκα και την όλην πού μου δώσατε στο σπίτι. Μη νομίζετε πως τις έχω κλειδωμένες στο συρτάρι μου, έχι. Τις έχω, σαν φυλαχτό, πάντα μαζί μου. Όταν διαβάζω τα μνήματα μου, βγάνω την πρώτη απάνω στο γραφείο μου, για να σας βλέπω διαβάλλοντας, και να νομίζω, πως μ' άκούτε να λέω μάθημα, όπως σας τέλεγα στο Μαροῦσι και να ξεχνώ, πως μας χωρίζουν άπέραντα βουνά... Ά! Έγινε τόσο δυστυχής με τό χωρισμό σας! Πιστέψτε με τολμώχριστον σεξι, γιατί κανεις άλλος δεν μπορεί να με πιστέψη στον άκράτητο πόνο μου. Πόση παρηγορία θα αισθανθώ, αν μου γράψετε δυο λόγια. Άπ' τά γράμματά σας ίσως ζωντανέψει άκόμη μία φορά ή ήμερη και γλυκειά φωνή σας και με παρηγορήσει λίγο».

Γ. Κ.

Η εκθεση διακοσμητικής κεραμικής της Δδος Σελεστίνας Πολυχρονιάδου. — Η διακοσμητική ανάγκη στον άνθρωπο είναι μία ύπόθεση πού παλιά. Συνδέεται μ' αυτή την ιστορία του. Άπό τα πίο πανάρχαια χρόνια, όπου τον βλέπουμε για πρώτη φορά να έμφανίζεται ως ομάδα κοινωνική, μέχρι σήμερα, δεν έπαψε να μας δίνη δείγματα αυτής του της ίκανότητας. Έπάνω στα άντικείμενα πού έπιλοτέχησε διαβάζουμε με τον πίο εύφραδη τρόπο (με την εθαισθησία της τέχνης), ετι βαθύ κι' εθγενικό είχε άπασαλήσει τη διάνοιά του. Γιατί μέσα σ' αυτά τα εθάρισια πράγματα, άντικατοπτρίζεται ή όσία της ύπαρξής του: ή όληνη του να δώση νόημα (μορφή), σε όλο αυτό τό θαῦμα πού πολιορκεί τις αισθήσεις του.

και όπου με μία λέξη τό λέμε ζωή ή φύση. Τέτοιες κατηγορίες είναι τα προόντα πού βγάλαν τα χέρια του σωστά δημιουργήματα. Οι μελέτες και τα σχέδια του κ. Δ. Πικιώνη, άκόμη και τα δυο βιβλία της κ. Άγγελικής Χατζημηχάλη, πού υπάρχουν στη γλώσσα μας, είναι πολύτιμα βοηθήματα, για να μας δώσουν μία άκριβή κατανόηση, σε ετι, έμεις θελήσαμε, ως εισαγωγή, με λίγες γραμμές, να πούμε.

Η Δίς Σελεστίνια Πολυχρονιάδου, και με την περυνή της εκθεση, καθώς και μ' αυτή πού είδαμε έφέτος, μας έδειξε πως προσπαθεί να επαναφέρη τό ελθος αυτό της τέχνης στην περιωπή της έγνωρισε άλλως ό κόσμος, και πού τα τελευταία τούτα χρόνια είχε ξεπέσει τόσο πού, τόσο οικτρά, στα βάνουσα χέρια

άγγοι και πλάκες. Έμεις την προτιμούμε στα δυο πρώτα, όπου ανανεώνει τό διακοσμητικό πνεύμα πού διασώζεται στα άγγειοπλαστικά μνήματα της Ρόδου, της Κνωσού κ.τ.λ., κι' έχι στο τελευταίο αν κι' ή δουλειά της εδώ, είναι περισσότερο προσωπική. Δε βρήκε άκόμη την εθκήνεια, ούτε στα σχήματα, ούτε στην ύνθεση, ούτε στο χρωματισμό. Ίσως τα μέσα με τα όποια εργάζεται να μνη την βοηθών. Με τον καιρό αναμφίβωλος θα τό κατορθώσει. Αυτή ή ίδια εργασία θα την οδηγήση σ' αυτό. Το μουσικό της έπιτυχίας δε βρίσκεται, παρά μέσα σ' αυτή τη δουλειά, καθώς τον χρόνον πού τό όλικό πλάθεται και παρασκευάζεται για να πάρη την άντικειμενική μορφή του. Είναι εκείνο πού κατ' έξοχην έχαρακτηρίζε τους αρχαίους τεχνίτες.

ΑΝ. ΔΡΙΒΑΣ

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΑ
Με 40 σελίδες
Θά κυκλοφορήσουν
τη Δευτέρα
23 Δεκεμβρίου
ΑΦΑΝΤΑΣΤΟΣ
ΠΛΟΥΤΟΣ ΥΛΗΣ
ΚΑΙ
ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ
ΘΑ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΠΑΝΤΟΥ

Θέατρο «Ολύμπια»: — Δευτέρα λαϊκή συναυλία της συμφωνικής όρχήστρας του Ίδριου Αθηνών.
Θέατρο «Κεντρικό»: — Μελοδραματική του Έθνικού Ίδριου.
Θέατρο «Κεντρικό»: — Ρεσιτάλ Rubinstein.

Η δευτέρα λαϊκή συναυλία συνεκέντρωσε άπειρον κόσμο λογω του ότι συνεπράττον εις αυτήν δύο πράγματι έλκετοι καλλιτέχναι: ή συμπαιθεσάτη και όραία εις εμφάνισιν βουλγαρικής πιανίστα δις Liliana Dobri Christova και ο φλαουτίστας κ. Ζαργάνης. Η πρώτη συνοθευμένη πούλα από την όρχήστραν, την όποιαν διηθύνη ο κ. Μητρόπουλος, άπέδωκε πράγματι κατά τρόπον άριστοτεχνικόν τό μνημειώδες κοντσέρτο εις σόλ του Μπετόβεν. Έκεינו πού διακρίνει την τέχνην της βουλγαρικής καλλιτεχνίδος είναι ή άφογος τεχνική της, ή μεγάλη μουσικότης της και ή καλή χρήση του pedale. Ο όρατος της ήχος θα έκέρδιζεν όμως ασφαλώς περισσότερο εάν είχε μεγαλύτεραν δύναμη. Όμολογουμένως ήμηνευσε τό κοντσέρτο αυτό σύμφωνα προς τό πνεύμα του Διδασκαλού και κατώρθωσε να μας μεταδώση την συγκίνησήν της. Ο κ. Ζαργάνης είχε την εθκαία να μας ύπενθυμίσω πόσον καλός φλαουτίστας είναι. Άλλ' ήδίκησε τρομερά την δεξιότητα του με τό άνιαρότατον, χυδαίον, και πτωχότατον εις μουσικάς ιδέας κοντσέρτο του Ντέσερμαν. Η όρχήστρα εξέτελεσε ίκανοποιητικά την πρώτην συμφωνίαν του Μπετόβεν. Ο πλούτος του ρυθμού, ή θαυμασία ένοργήστροφαις, ή φρεσκάδα και ή χάρεις άμιλιτών εις τό έργον αυτό, όπου, αν δεν άναφανείαι άκόμη ή μεγαλοφυία του Μπετόβεν, εν τούτοις μαντεύεται από όραία μουσικά εθρήματα. Τό «Intermezzo» του R. Strauss,

πού επαίχθη διά πρώτην φοράν, εκτάκτως καλά, παρά τὰς επαναλήψεις μερικῶν θεμάτων, παρά τὰς κοινοτοπίας, καί ἐν γένει τὴν πτωχότητα τῆς μελωδικῆς γραμμῆς, ἔχει τὴν ἑξῆς, τὴν φλόγα μέσα του, πού συναρπάζει τὸ ἀκροατήριον. Ὁ Strauss γνωρίζει νὰ μᾶς παρουσιάσῃ καί τὴν πλέον πτωχὴν μουσικὴν ἰδέαν μετὰ περίβλημα πλουσιώτατον. Ὅπως εἰς τὸ «Intermezzo» ἡ θαυμασία ἐνορχήστρωσις σώζει τὴν συνθετικὴν μορφήν τοῦ ἔργου.

Αἱ μελοδραματικά ἐπιδείξεις ἤρχισαν ἐφέτος ἐνωρίτερα. Πρῶτον τὸ «Ἐθνικὸν Ὁδῆον» χάρις εἰς τὴν εὐνοειδῆτον καὶ ἐξίαν παντός ἐπαίσιου ἐργασίαν τοῦ ζεύγους Βαλτετσιώτη, κατῶρθως νὰ μᾶς παρουσιάσῃ μίαν εὐπρόσωπον μελοδραματικὴν παράστασιν, μετ' ἀφοῦν σχεδὸν ἐκτέλεσιν. Τὴν ἐπίδειξιν αὐτὴν δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ κρίνωμεν εἰμὴ ὡς μαθητικὴν. Δι' αὐτὸ σπεύδομεν νὰ τονίσωμεν ὅτι τὸσον ἡ δις Νίτσα Ρίττου ὅσον καὶ ὁ κ. Βλάτικος εἶχαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ μᾶς ἀποκαλύψουν ὅλον τὸ πλοῦσιον τάλαντόν των κατὰ τὴν ἐρμηνεσίαν τοῦ δροσεροῦ καὶ χαριτωμένου κωμικοῦ μελοδράματος τοῦ Massé: «Οἱ γάμοι τῆς Γιαννούλας».

Τὸ ἐξυπνάτατον καὶ λεπτὸν αὐτὸ ἔργον, πού θὰ ἔπρεπε ν' ἀνικαταστήσῃ εἰς τὸ ρεπερτόριον τοῦ ἑλληνικοῦ μελοδράματος, μαζί μετὰ τὸ «Ὀνειρον Πιερότου» τοῦ Λαμπέλτ, τὴν πολυπαθὴ «Καβαλλέριαν» καὶ τοὺς γηραιούς πλέον «Παλητάτους», ἐπαίχθη καὶ ἐτραγουδήθη ἀπὸ τὴν διδα Ρίττου καὶ τὸν κ. Βλάτικον μετὰ πολλὴν ζωὴν καὶ μπεῖο. Κάτοχος φωνῆς λυρικῆς σοπράνο, ὄχι πολὺ δυνατῆς, ἀλλ' εὐστρόφου καὶ ἀπαλῆς, ἡ δις Ρίττου δύναται ν' ἀποδῇ μίαν ἡμέραν μετὰ τὴν μελέτην καὶ τὴν πεύραν ἕνας πρώτης τάξεως παράγων τῆς μελοδραματικῆς μας σκηνῆς. Διότι ἔχει μουσικότητα, χάριν καὶ «aisance» εἰς τὸ παίξιμόν της. Ὁ κ. Βλάτικος, μετ' ὁσοντα ἀναμφισβήτητα, ἠρμήνευσε μετὰ μεγάλην ἐπιτυχίαν τὸν ρόλον του καὶ ἐτραγουδῆσε ἐξαιρετικῶς καλά. Μόνον ἡ Χορωδία, ἡ ὁποία εὐτυχῶς ἔχει ἐλάχιστον μέρος, ἐστερείτο ὁμοιογενείας. Ἡ ὀρχήστρα, πολὺ πτωχὴ εἰς ἀριθμὸν ὀργάνων, κατῶρθως χάρις εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Βαλτετσιώτη νὰ παρουσιάσῃ ἕνα ἁρμονικὸν σύνολον.

Τὰ ἄλλα μέρη τοῦ προγράμματος ἐξετελέσθησαν μέτρια. Ἡ δις Νέλλη Πλούτη, μετὰ τὴν δραματικὴν φωνὴν της, κατῶρθως νὰ κρατήσῃ εἰς τὸν ρόλον τῆς «Ἀντας». Ὁ κ. Κουμαριανός, ὑποφερτός. Ἦτο σφάλμα ν' ἀνατεθοῦν ὁ ρόλος τὸσον δυσχερεῖς εἰς μαθητὰς. Ὅπως ἐπίσης ἦτο σφάλμα καὶ ἡ σκηνὴ τῆς «Ντινώρας» τοῦ Μάξερμπερ, τὴν ὁποίαν ἐτραγουδῆσε ἡ δις Παπαδάτου, μετ' εὐστρόφιαν φωνῆς, ὑστερήσασα ὅμως δραματικῶς. Καλύτερα θὰ ἦτο εἴαν ἐπαίξοντο μερικαὶ σκηναὶ εὐκολοὶ ἀπὸ κανένα ἄλλο κωμικὸν μελοδράμα, ὅπως ὁ «Μάστρος» τοῦ Παπέρ κλπ. Μετὰ τὴν ἐκλογὴν ὀρίων τῶν δυσχαστάκτων ἀδικούται οἱ μαθηταί.

Τὸ μουσικὸν ὅμως γεγονός τῶν περασμένων ἡμερῶν ὑπῆρξε ἡ ἐλευσις τοῦ διασώμου Πολωνοῦ πιανίστα Arthur Rubinstein. Γνωστός εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀπὸ ἄλλας ἐμφανίσεις του, ἐφέτος μᾶς κατέπληξε μετὰ τὴν ὀρμότητά εἰς τὴν

ὁποῖαν ἐφθασε εἰς τὸσον βραχὺ χρονικὸν διάστημα. Ἡ ἀφθαστος τεχνικὴ του, ἡ sonorité του, ἡ ἔκφρασις καὶ τὸ συγκρατημένον αἰσθημα τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸσον τοὺς κλασσικοὺς ὅσον καὶ τοὺς μοντέρους. Ἀλλ' εἰς ὅλα τὰ κομμάτια πού παίζει βάζει τὴν ψυχὴν του. Ἐνθουσιάζεται ὁ ἴδιος καὶ ζῆ ἐντατικά, ζῆ μετὰ χαρὰ ἀυθόρμητη, τὴ στιγμὴ πού ἐκτελεῖ. Εἶναι ὁλος ὕψους. Ἐπαιξε Chopin κατὰ τρόπον ἰδιωτῆ, μετὰ πάθος, ἀλλὰ χωρὶς κανένα ψευτορωμαντισμόν. Ὁ Μπετόβεν, ὁ Μπάχ, ὁ Σούμπερτ, ἠρμηνεύθησαν σύμφωνα μετὰ τὴν κλασσικὴν παράδοσιν. Ὁ Ρομπινιστῆν, ὅμως εἶναι ἀνυπερβλήτος εἰς τοὺς νεωτέρους καὶ μάλιστα εἰς τοὺς Ἰσπανοὺς συνθέτας: αὐτοῦ εὐρίσκειται εἰς τὸ στοιχεῖον του. Ἡ ἐκτέλεσις αἰφνης τῆς «Ναβάρρας» τοῦ Albeniz, τῶν «Χορῶν τοῦ ἔρωτος, τοῦ φόβου» τοῦ De Falla, θὰ μείνῃ ἀληθινομένης. Παντοῦ, εἰς κάθε ἀπόδου, ἀντιλαμβάνεσθε εὐθὺς ἀμέσως τὴν ἀτομικότητα τοῦ καλλιτέχνου. Πρέπει νὰ ἀκούσῃ κανεὶς τὸν Ρομπινιστῆν διὰ νὰ χαρῆ βαθειὰ τὴν ἀσύγκριτη καλλιτεχνικὴ ἰδιοσυγγρασία του. Ἀσφαλῶς σήμερα εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πέντε-δέκα πραγματικὰ μεγάλους βιρτουόζους τοῦ πᾶντος.

ΓΕΩΡΓ. Α. ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Στάθην Μαργέλην (Χαλκίδα): Τὸ κομμάτι σας καλὸ ὡς ἕως, στερεῖται ὅμως γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος.— Δημήτριον Β. Βούκλιζαν (Ἄγιον Ἰωάννην Σπάρτης): «Τὰ Χριστούγεννα τῆς Κυρᾶ Χρυσάφης» δίνουν τὴν ἐντύπωσιν ἀναγνωσματούρου. Τὰ πρόσωπά σας, πού καθὼς λέτε στὴν ἀρχὴ εἶναι ἀγρότες, μιλοῦν ὡς ἄνθρωποι τῆς πόλεως. Δὲν ἐνίστατε πῶς ἀντιλαμβάνεται ὁ ἀγρότης τὴ θρησκεία, καὶ τὸ κομμάτι σας φαίνεται ὡς κατὰ παραγγελίαν ἠθοπλαστικὸ ἀνάγνωσμα. Δὲν σὰς τὸ λέμε γιὰ νὰ σὰς ἀποθαρρύνουμε. Ἔχετε πολλὰς ἀρετὰς καὶ πρέπει νὰ τις καλλιεργήσετε.— Κωνσταντῖνον Γκράτσιον (Δράμαν): Δὲν μποροῦμε νὰ καταλάβουμε γιὰτι ἐδιαιξάτε τὴν Ἀφρική καὶ τὸ Λονδῖνο ὡς τόπον τοῦ κομματιοῦ σας. Κάθησε ἡ Ἑλλάδα; Ἔξ ἄλλου δὲν μᾶς ἐξηγεῖτε ἂν τὸ αὐτὸ πού μᾶς στείλατε εἶναι πρωτότυπο ἢ μεταφράσις. Πάντως δὲν κρίνεται δημοσιεύσιμον.— Α. Ν. Γαλάνη: Τὸ ποίημά σας καλὸ.— Θεοδ. Ἀντωνίτην (Σέρρας): Δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε τὸ ἴδιον καὶ μετὰ τὸ δικό σας. Ἔχετε κάποιο αἰσθημα βέβαιον, ἀλλὰ δὲν λέτε ἐκεῖνο πού θέλετε νὰ πῆτε.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΠΕΣΕ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΡΕΚΟΡ ΤΜΗΜΑ ΕΤΟΙΜΩΝ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ

Ἐτοιμα γυναικεῖα καλτὰ ἀπὸ 400 καὶ ἄνω. Ρόμπ ντέ σάμπρ ἀπὸ 90 καὶ ἄνω.

ΕΤΟΙΜΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΚΑΛΟΡΑΜΕΝΑ

Σκουῖρα μάλλινα κασσὰ ἀπὸ 390 καὶ ἄνω. Ἐτοιμες ζωρζέτες ὀλομέταξες ἀπὸ 550. Καλτὰ Λούτρ μάλλινα καλοραμμένα ἀπὸ 950. Καλτὰ ἀπὸ τρεῖ ζεμπελὶν με γούνες καὶ με μεταξωτὲς φόδρες 975. Καλτὰ ἀπὸ κασσὰ φανταίσι με γούνες ἀπὸ 800. Ὅλα τὰ γυναικεῖα φορέματα ἔτοιμα καὶ ἐπὶ παραγγελία χροῦ, νυμφικὰ, περιπάτου.

ΠΑΙΔΙΚΑ - ΚΑΖΑΚΕΣ κ.λ.π.

Δεχόμεθα ἐπίσης παντὲς εἶδους ἐξωτερικὰ ὑφάσματα πρὸς ραφὴν μετὰ φασὸν ἀπὸ 15 καὶ ἄνω.

ΤΜΗΜΑ ΚΑΠΕΛΛΩΝ ἔτοιμων καὶ ἐπὶ παραγγελίᾳ.

Καστόρινα καπέλλα ἀπὸ γνήσιο Εὐρωπαϊκὸ πύλημα καλοκαρηνισμένα δρχ. ἀπὸ 95, 125, 150 καὶ 175.

ΤΜΗΜΑ ΨΙΔΙΚΩΝ. Κάλτσες γυναικεῖες μουσελὶν δρχ. 18, 25, 30, 35, 40, 43, 49.—Κάλτσες μεταξωτὲς δρχ. 45, 75, 95, 100, 115 καὶ 125.—Κιλότες γυναικεῖες δρχ. 30 καὶ ἄνω.—Μανδύλια, Γραβάτες, Φανέλλες, Ἐσώβρακκα, Τσάντες γυναικεῖες, Καλτσοδέτες, Ντιράντες, Ἀρώματα ὅλα τὰ καλλυντικά.—Μπιζού καὶ ὅλα τὰ Ἀνδρικά καὶ Γυναικεῖα εἶδη ΠΑΜΦΘΗΝΑ.

ΤΜΗΜΑ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ

Βελούρ ντέ λὲν ὁ πῆχυς Δρχ. 75. Ζωρζέτες ὀλομέταξες » 72. Φουλὰρ ἐμπριμέ » 45. Φανέλλα Πυρρῆ » 27. Σεβιὲτ » 48. Κασσὰ ὀλομαλλα διπλόφαρδα » 80. Ντρά Ζεμπελὶν ὀλομαλλα » 140. Κασσὰ φαντεῖ διὰ καλτὰ ὀλομαλλα » 115. Φανέλλα φαντεῖ ὁ πῆχυς » 9. Πουλόβερ ἀνδρικό καὶ γυναικεῖα ἀπὸ δρχ. 95 καὶ ἄνω. Ὑποκάμισα ἔτοιμα ἀπὸ ποπλὶν δρχ. 85 καὶ 115.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΜΗ ΣΑΣ ΕΞΑΠΑΤΟΥΝ

Τὸ Κατάστημά μας εὐρίσκειται εἰς τὸ νεότεριον μέγχερον Δημητριάδου, Ἄγ. Μάρκου 14, Α' πάτωμα ἐντὸς τῆς στοᾶς.

ΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΠΙΣΙΩΝ ΣΑΣ

Νὰ ἀπαιτεῖτε νὰ βάρωνται εἰδικὰ Γερμανικὰ βερνικοχρώματα «TEMPEROL», τὰ ὁποῖα εἶνε ἀνθεκτικὰ εἰς τὸ σπῆτι ἐξαιρετικὸν λούσο χωρὶς μεγάλην ἐπιπρόσθετον δαπάνην.

Πολοῦνται Γραφεῖον Π. ΤΣΑΓΚΑΡΗ Ἀθῆναι—Λέκκα 21α

ΣΩΚΡ. ΛΟΥΓΙΖΙΔΗΣ ΕΙΔΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ Συφιλιδικῶν-Ουρολογικῶν Γυναικολογικῶν Νοσημάτων

Σπουδάσας ἐν Παρισίοις εἰς τὰ Νοσοκομεία (St Louis, Necker, Lariboisiers). Λέχεται ἐν τῷ νέφῳ θεραπευτηρίῳ του 9-1 π. μ., 4-8 μ. μ. καὶ ἐπὶ συνεντεύξει. 34 ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΥ 34 (Στὰ Σ. Λουγίζιδου (Ὁμόνοια) Ἰδιαιτέρα αἰθουσα διὰ Κυρίας. Εἰς δὲ τὸν Πειραιᾶ λειτουργεῖ παράρτημα τοῦ ἐν Ἀθήναις θεραπευτηρίου. 174—Ὁδὸς Ἀλκιβιάδου—174 Πλατεῖα Ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 22.500.000 ΑΠΟΒΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 1.522.076.50

ΕΔΡΑ ΕΝ ΒΟΛΩ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ FILIALES Τράπεζα Λαρίσης—Λάρισα Τράπεζα Τρικάλων—Τρίκαλα ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ Εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς κυριώτερας τοῦ ἐξωτερικοῦ Ταμειυτήριον μέχρι 100.000 δρχ μετ' ο.ο.—Ἐκτελεῖ πάσης φύσεως Τραπεζικὰς ἐργασίας

Ἡ Οὐλίτις θεραπεύεται μετὰ τὸ ΣΑΝΟΣΥΛ

Ἡ ΑΝΑΤΟΛΗ, ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Ἡ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΤῆΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΖΩΗΣ) ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1906

Συμμετοχῆς πίναξ τῆς οὐστῆς τῶ τελευταῖα 20 εἰς οὐστῆς ὁρῆς εὐνεκούς ἀναπύξους τῶν ἐργασίω τῆς ἑταιρείας

ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΑ ΑΠΟΒΕΜΑΤΑ	ΚΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΝ
1909 202163905	434337575
1911 224417940	11261585-
1913 376086569	1391721345
1915 464379541	1487305395
1917 566577210	1818840480
1919 743838461	3446480265
1921 1238881821	7134122095
1923 1878464671	11673284090
1925 3032864874	18472004555
1927 4243008395	33009345070
1928 6252348299	44886401340

ΚΥΡΙΑ Σὰς συνιστώμεν τὸ «ΜΑΝΣΤΡΟΥΟΛ», ὡς ἄριστον ἐμμηναγωγόν, θεραπεύει ριζικῶς τὴν ἀτακτον περιόδον τῶν γυναικῶν καὶ κορασιδῶν, καταπαύει τοὺς πόνους τῶν νεφρῶν, τῆς κειλίας τὴν ἡμικρανίαν, ἐξάντησιν καὶ λοιπὰς κακουχίας τῆς ἀτάκτου περιόδου. Οἱ διασημότεροι ἰατροὶ ἐν Γερμανίᾳ συνιστοῦν τὸ «ΜΑΝΣΤΡΟΥΟΛ». Ζητήσατε ὁδηγίαν δωρεὰν ANT. A. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΝΙΓΓΟΣ 12: ΑΘΗΝΑΙ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ «CONCERT», Ἀποδίδει εἰς ἀφάνταστον ἔντασιν καὶ διαύγειαν καὶ στοιχίζει λιγώτερα ἀπ' ὅτι ἕνας καλὸς φωνογράφος. Τὸ ραδιόφωνον «CONCERT», εἶναι ὁ ἀπαραίτητος σύντροφος κάθε σπιτιοῦ. Πωλεῖται Γραφεῖον: Π. ΤΣΑΓΚΑΡΗ ΛΕΚΚΑ 21: ΑΘΗΝΑΙ

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΡΟ ΔΩΡΟΝ

ΕΝΑ

KODAK

